

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Ю.І. Мінгальова
С.А. Постова
А.Л. Федорчук

***Система управління вмістом
веб-сайтів Joomla!***

Лабораторний практикум

Житомир 2021

УДК 004.65:004.738.1(076)
М 61

Затверджено на засіданні вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка, протокол № 13 від 25.06.2021.

Рецензенти:

Бродський Ю.Б. – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри комп’ютерних технологій і моделювання систем Поліського національного університету;

Колеснікова І.В. – кандидат педагогічних наук, методист лабораторії методичного забезпечення, старший викладач кафедри методики викладання навчальних предметів КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради;

Усата О.Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри комп’ютерних наук та інформаційних технологій Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Мінгальова Ю.І., Постова С. А., Федорчук А. Л.

М 61 Мінгальова Ю.І., Постова С. А. , Федорчук А. Л. Система управління вмістом веб-сайтів Joomla! : лабораторний практикум. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2021. 72 с.

У лабораторному практикумі представлені основні етапи створення веб-сайтів за допомогою CMS Joomla! починаючи від реєстрації доменного ім’я та хостингу, установки Joomla! на сервер та закінчуючи створенням повноцінного й функціонального веб-сайту. Лабораторні завдання містять теоретичні відомості, план виконання завдань з вказівками та питання для самопідготовки і контролю.

Лабораторний практикум призначений для студентів освітньо-професійних програм Професійна освіта (Цифрові технології), Середня освіта (Інформатика), Комп’ютерні науки та ін.

УДК 004.65:004.738.1(076)

ББК 73я73

© Мінгальова Ю.І., Постова С.А., Федорчук А.Л., 2021

© Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2021

ВСТУП

Лабораторний практикум створено на базі освітньої компоненти "Система управління вмістом веб-сайтів" освітньої програми Професійна освіта (Цифрові технології) фізико-математичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка.

В лабораторному практикуму представлено 14 лабораторних робіт, в яких подані тема та мета заняття, короткі теоретичні відомості, хід виконання лабораторної роботи, контрольні запитання для підготовки та самоперевірки. Лабораторний практикум також містить список рекомендованої літератури, корисні посилання та перелік запитань для підсумкового оцінювання.

Основною метою лабораторного практикуму є забезпечити набуття студентами необхідних теоретичних знань, умінь та практичних навичок ефективного створення, наповнення, адміністрування веб-сайту різного функціоналу з використання технології створення сайтів засобами систем управління контентом, зокрема CMS Joomla!. В лабораторному практикумі розглядаються такі важливі питання, як реєстрація доменного імені та хостингу, установка Joomla! на сервер та налагодження адміністративної панелі, встановлення шаблону та створення структури сайту й додавання категорій, особливості роботи з менеджером матеріалів, модулями, плагінами та розширеннями.

Практикум дає можливість отримати:

– *знання:*

- сутності, особливостей та видів технологій управління контентом;
- термінів та понять веб-програмування;
- можливості функціоналу шаблонів та розширення (плагінів) CMS;
- механізмів функціонування та взаємозв'язку між базами даних MySQL та мовами програмування PHP і Java;
- технологій безпечної роботи в комп'ютерних мережах.

– *уміння:*

- розробляти веб-сторінки динамічного змісту для ефективної роботи інформаційних систем;
- замовляти хостинг та доменні імена;
- працювати в панелі управління хостингу;
- розробляти сайти на шаблонних CMS;
- програмувати на клієнтських та серверних мовах веб-програмування;
- створювати дизайн веб-сайту;
- оптимізувати структуру та зміст контенту веб-сайту.

Лабораторна робота 1

Тема. Реєстрації доменного ім'я та хостингу. Установка Joomla! на сервер.

Мета: ознайомитися з інструкцією реєстрації доменного ім'я та хостингу; оволодіти технікою установки Joomla! на сервер та створення бази даних.

Теоретичні відомості

На ранніх етапах розвитку Інтернету, розробка сайту зводилася до створення файлової структури з HTML-сторінок та ручного розміщення в них тексту, зображень, елементів навігації та посилань. Тоді, це не було настільки трудомістким заняттям, щоб дбати про його автоматизацію, оскільки сайти здебільшого представляли невеликі проекти, які робилися для автора чи його колег.

З часом обсяги інформації почали експоненціальне зростати, збільшилося число відвідувачів сайтів, збільшилися трудовитрати на підтримку сайту в актуальному стані. Власник сайту був змушений більшу частину часу витрачати не на безпосереднє розміщення статті або публікації, а на внесення супутньої інформації, на зразок посилань на цю статтю, зміни меню навігації або виправлення відомостей.

Виходом з даної ситуації стало створення спеціального класу програм – систем управління контентом, які спроможні виконували рутинні операції, не пов'язані з безпосереднім створенням статей.

CMS (Content Management System) – це система керування контентом, набір скриптів для створення, редагування, управління та організації контентом сайту. CMS – програмний комплекс, що надає функції створення, редагування, контролю та організації веб-сторінок. CMS часто використовуються для створення блогів, особистих сторінок і інтернет-магазинів і націлені на користувачів, мало знайомих з програмуванням.

На професійному жаргоні CMS також називають «двигун». Прикладами CMS є WordPress, Joomla!, Drupal. Основними функціями CMS для відвідувача є створення сторінки, а для адміністратора сайту – самостійно управляти контентом, не вимагаючи глибоких знань та навичок розробки сайтів й знань мов програмування.

В загальному, CMS – це програмна оболонка, яка дозволяє легко вводити і редагувати дані – текст, зображення, додавати і видаляти сторінки, тобто, керувати сайтом в режимі онлайн, без знання HTML, мов програмування та

інших спеціальних навичок. CMS містить в собі комплекс найбільш поширених скриптів – наприклад, систему коментарів, голосування, фотогалерею тощо, які не доведеться шукати і додавати до сайту окремо.

Joomla! є другою за популярністю CMS, яка є складніше в освоєнні, ніж WordPress, але має більшу сферу застосування. Для Joomla! розроблено величезну кількість модулів, таких як форуми, чати, блоги, інтернет-магазини тощо, тому на ній можна сміливо робити складний багатофункціональний сайт. Для Joomla існує величезна кількість шаблонів, тому в виборі дизайну для сайту веб-розробник практично не обмежений. Зручна адміністративна панель з широким набором функцій, наявність візуального редактора для створення матеріалів та простий процес встановлення роблять її такою популярною.

Принцип роботи

Суть роботи CMS полягає у схемі поділу наповнення сайту та його дизайну. Користувачеві надається можливість вибрати шаблон — заготовку, яка визначає оформлення сторінки. Залишається тільки заповнити його інформацією. Більшість систем керування вмістом базується на використанні візуального редактору (WYSIWYG — від англ. What You See Is What You Get — «що бачиш, те й отримуєш») — програми, яка за допомоги інтуїтивно зрозумілого інтерфейсу дозволяє додавати або змінювати інформацію на сайті. Варто відзначити, що сайт не складається з сукупності сторінок, а формується динамічно. Доданий контент зберігається в базі даних, наприклад, MySQL, і використовується при генерації сторінки після отримання відповідного запиту з боку клієнта.

Використання CMS має цілий ряд можливостей. Користувач отримав можливість ефективно управляти своїм сайтом:

- *просто та зручно використовувати.* Завдяки різноманітності CMS ви підберете підходящі програмне забезпечення. Така програма дозволить вам швидко і продуктивно вирішувати поставлені завдання.
- *відсутність необхідності спеціальних знань.* За допомогою CMS ви будете створювати, змінювати і видаляти розділи. Крім того, ви можете редагувати дані без стороннього втручання. Це є основною перевагою такої системи над статичними сайтами.
- *наявність документації та підтримки.* В процесі роботи веб-ресурсу користувачі знаходять безліч помилок. Ця програма дозволяє швидко і ефективно усувати несправності. Сайт працює на сучасних і перевірених технічних рішень.
- *сайт можна створити за короткий проміжок часу.* Витрати на створення сайту істотно знижуються. Розробнику не потрібно час на вирішення технічних завдань.

Основні функції CMS:

- *Створення* – користувач отримує універсальний інструмент зі створення контенту.
- *Управління* – ви зможете обмежувати доступ до інформації, додавати, редагувати, видаляти і багато іншого.
- *Публікація* – стаття повністю адаптується до дизайну сайту, необхідно тільки ввести її в потрібне поле.
- *Подання* – ви можете змінювати кольорову палітру, розташування і багато іншого будь-якого елементу на вашому сайті.

Сайти, які створюються на основі CMS, включають в себе:

- систему збереження даних;
- веб-сервер;
- панель управління;
- візуальний редактор сторінок;
- менеджер для роботи з файлами.

Переваги використання CMS:

- *Зручність*. Дружній інтерфейс і зрозуміле управління є основними плюсами цього програмного забезпечення.
- *Економія*. Вам не знадобиться вдаватися до послуг фахівців і платити за це додаткові гроші.
- *Безпека*. Ви завжди можете зробити відкат і будь-яку допущену помилку не будуть критичними. Також система протистоїть атакам хакерів. Ваша інформація буде в безпеці.
- *Документація*. Модулі мають help-файли. За допомогою цих документів ви розберетеся в функціях вашої CMS.
- *Мультишаблонність*. Більшість «движок» підтримує численні шаблони. Крім того, розробники постійно оновлюють систему і надають на ваш вибір нові види.
- *Функціональність*. Кожен розділ або підрозділ має свої налаштування і конфігураціями. Залежно від ваших вимог ви зміните свій сайт аж до найдрібніших деталей.
- *Комплексність*. Можна створювати окремі вкладки і надасть контроль над ними одному або декільком співробітникам (стрічка новин, блоги та ін.).
- *Незалежність*. Користувач програмного забезпечення не залежить від розробників. Він може змінювати конфігурації від свого профілю. Вам не буде потрібно дозвіл або згода розробника.

- *Можливість розширення.* Ви можете змінити свою систему і при цьому не втратити інформацію. В процесі перенесення ваш сайт буде функціонувати як і раніше.

- *Привабливий зовнішній вигляд.* Різна колірна гамма і зручна панель дозволить вам отримувати естетичне задоволення від роботи.

- *Керованість.* Система проста у використанні. За допомогою пару кліків ви можете змінити структуру, поміняти місцями пункти, розділи, кореневу папку, підняти рядок вище або нижче і багато іншого.

Недоліки:

- Потрібен час на засвоєння конкретної CMS.
- Іноді функціональність CMS виявляється недостатньою, або не такою, як потрібно, і тоді доведеться довго шукати рішення здебільшого дріб'язкових проблем.

- Для простих сайтів функціональність CMS, як правило, виявляється надмірною, звідси - сайти на CMS працюють повільніше, займають більше місця на хостингу, в більшій мірі схильні до збоїв.

- В багатьох поширених CMS, на жаль, досі є проблеми з безпекою, через що сайт можуть зламати хакери.

CMS рішень багато, але при виборі варто спиратися на наступні ***можливості:***

- призначений для користувача сервіс – наявність тих або інших функцій і модулів, зрозумілість і доступність користувачу;

- технологічність – використання технологій, що дозволяють підвищити пропускну спроможність і надійність системи;

- сумісність (апаратна і програмна) – можливість функціонування системи на різних платформах, сумісність з СУБД, можливість підключення додаткових модулів;

- масштабованість – можливість розвитку і нарощування системи.

Кожна CMS незалежно від виробника створювалася з урахуванням всіх вимог користувача. Сучасний ринок представлений різним програмним забезпеченням. Деякі системи орієнтовані на вирішення конкретних завдань, а інші стали універсальними і практичними для будь-якого типу контенту. За допомогою програм ви будете коригувати, додавати, видаляти інформацію різного типу на вашому сайті. Деякі CMS є безліч функціональних розділів і підрозділів, інші, навпаки, складаються з єдиної системи.

Програмної забезпечення може бути як платним, так і безкоштовним. Крім того, виробники передбачили модулі з відкритим і закритим кодом. Тобто ви

зможете вносити свої пропозиції в роботу CMS. Комп'ютерний світ не запропонував чіткої класифікації програм. Але на сучасному ринку з'явилися явні лідери.

Хостинг – це послуга, коли надають частину дискового простору на сервері для розміщення веб-сайту, щоб користувачі могли бачити його в Інтернеті.

Хостинг-провайдери зберігають файли сайту на веб-серверах. Коли користувачі набирають адресу сайту, Всесвітня мережа під'єднує їх до хостинг-серверу з усіма файлами вашого сайту і надсилає інформацію на їхні комп'ютери, щоб вони могли переглядати сторінки сайту. Отже, веб-хостинг — це дещо більше, ніж просто зберігання файлів сайту. Це цілодобовий доступ з можливістю керування файлів та змін їх властивостей. Важливим є також забезпеченням швидкого та безперебійного інтернет-з'єднання. Безпечність, швидкість, стабільна робота, надійність – характеристики, без яких неможливо уявити хороший хостинг-сервер.

Інтернет провайдер – це компанія, що є основним технологічним і юридичним посередником між користувачами Інтернет та телекомунікаційним обладнанням, яке необхідне для забезпечення стабільного доступу до різних ліній зв'язку.

Хостинг провайдери - розміщують інформацію клієнта на своєму дисковому просторі і надають різноманітні послуги:

- *Віртуальний хостинг.* Надання дискового простору на сервері для зберігання і забезпечення роботи сайтів.
- *Хмарний хостинг.* Послуга з розміщення файлів користувача, за якої дані зберігаються на багатьох серверах, що розподілені у мережі.
- *Виділений хостинг.* Надання в оренду окремого сервера.
- *Колокація.* Розміщення серверів клієнта на площах провайдера.

Доменне ім'я складається з декількох частин, розділених між собою крапками, де права частина відображає назву вашого веб-сайту, а крайня ліва – більш стандартизовану інформацію. Якщо ім'я чітке, гарне і добре запам'ятовується, майбутнім відвідувачам сайту буде легше вас знаходити.

Хід роботи

Завдання1.

Покрокова інструкція реєстрації доменного ім'я та хостингу.

1. Зайти на сайт <https://www.ho.ua/uk/>
2. Вибрати необхідний варіант хостингу (Free). Замовляємо FREE хостинг.
3. Заповнюємо реєстраційну форму. Пункт *Бажаний логін (не кирилицею!, тільки латиницею)* вибираємо продумано. Пункт *Ваші існуючі домени* не вказуємо.
4. На вказану електронну адресу отримуємо лист. Підтверджуємо замовлення на електронній пошті та чекаємо на лист з даними доступу до ресурсу нашого сайту.
5. Протягом години має прийти лист з підтвердженням отриманого доменного ім'я та хостингу й інформацією щодо адміністрування сайту. Ознайомлюємося з інструкцією.
6. В листі шукаємо та переходимо за посиланням на панель керування хостингом. Вводимо логін та пароль, наданий в листі.

Завдання 2

Установка Joomla! на сервер

I. Завантаження і розпакування Joomla!

1. Перейдіть на сайт Joomla! і скачайте найсвіжішу версію (<https://downloads.joomla.org/>).
2. Заходимо на панель керування хостингом та натискаємо на кнопку *Керування файлами*.
3. Переходимо в папку htdocs/. В дану папку завантажуюмо архів Joomla! (кнопкою *Завантажити файл в каталог*).
4. Галочкою відмітити файл Joomla! та вибрати *Розпакувати*.

II. Створення бази даних

1. Заходимо на панель керування хостингом та натискаємо на кнопку *База даних*.
2. Вводимо пароль і підтверджуємо його.

III. Установка Joomla!

1. В браузері переходимо на адресу вашого сайту. Має з'явитися інсталяція Joomla!.
2. На першому кроці *Конфігурація сайту* уважно заповнюємо всі форми: назва сайту, опис, e-mail. Логін та пароль адміністратора придумуємо та запам'ятовуємо (записуємо!!!).

3. На другому кроці Конфігурація БД вказуємо ім'я користувача та пароль ті, які нам надаються для адміністрування сайту (у листі).
4. На третьому кроці *Огляд* не вносимо ніяких змін.
5. Натискаємо кнопку *Встановлення*.
Вітаємо, Ви успішно встановили Joomla!
6. Натиснути на кнопку *Встановлення мовних пакетів*. Вибрати необхідну мову (Russian). Натиснути кнопку *Далі*.
7. Вибрати мову панелі керування та мову сайту. Натиснути кнопку *Далі*.
Проте, для повного завершення установки Joomla!, ще необхідно натиснути кнопку *Видалити директорію INSTALLATION*.

Контрольні запитання

1. Що таке система управління вмістом веб-сайту?
2. Яке призначення системи систем управління вмістом?
3. Які вимоги до програмного забезпечення для роботи системи управління вмістом Joomla!?
4. Що таке доменне ім'я та хостинг? Особливості реєстрації.
5. Які основні кроки встановлення Joomla! на сервер?
6. Які особливості створення та підключення бази даних?

Лабораторна робота 2

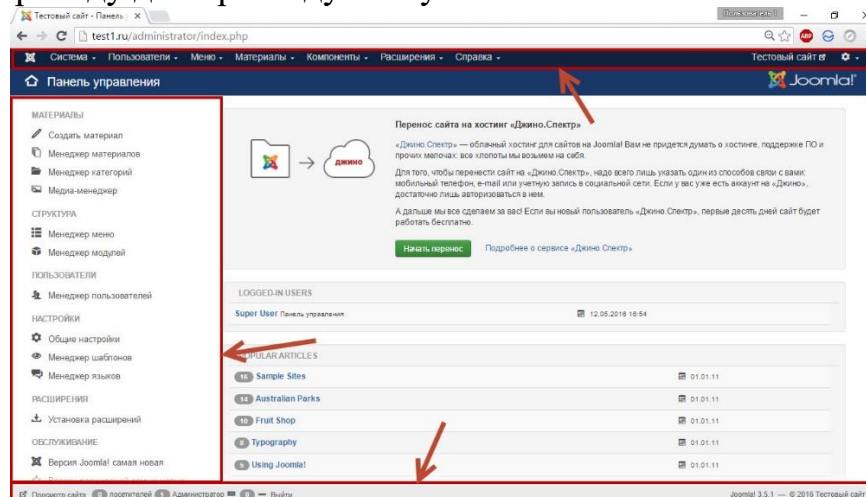
Тема. Знайомство та налагодження адміністративної панелі.

Мета: ознайомитися з налагодження адміністративної панелі Joomla! та з пунктами меню.

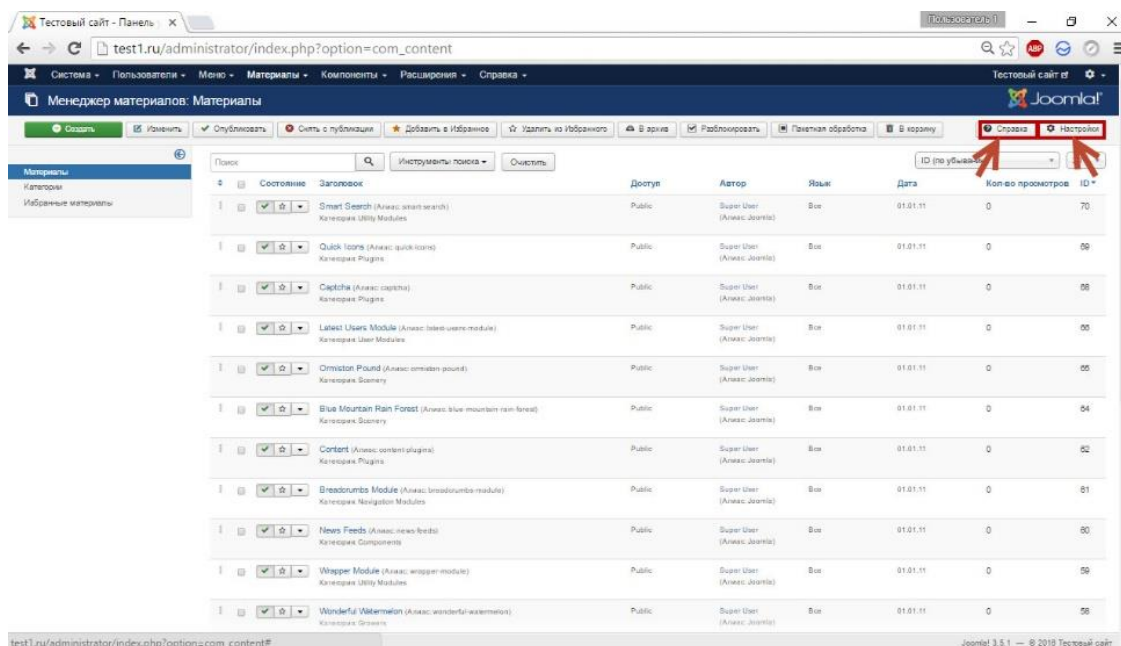
Хід роботи

Знайомство з адміністративною панеллю

1. Для того, що зайти до адміністративної панелі потрібно до основного посилання вашого сайту через знак / дописати слово administrator.
2. Для авторизації ввести свій логін та пароль.
3. Після цього в браузері відкриється головна сторінка панелі управління, основна частина якої зайнята блоками з попередженням про наявність важливих повідомлень (щоб він зник, досить прочитати їх і для кожного натиснути кнопку Приховати це повідомлення).
4. Вгорі адмін-панелі відображається головне меню, яке від сторінки до сторінки залишається незмінним. У міру установки розширень воно буде поповнюватися новими пунктами. Зліва знаходяться швидкі посилання. Вони дублюють пункти основного меню, але набір їх змінюється в залежності від того, на якій сторінці адмінки ви зараз перебуваєте. Призначено бічне меню виключно для зручності і прискорення роботи з панеллю керування движком. В самому низу сторінок можна побачити деяку допоміжну інформацію, там же є посилання для переходу до перегляду сайту.

5. Практично на всіх сторінках крім головної в правому верхньому куті ви побачите кнопки **Довідка** та **Налаштування**. Клацання на першій відкриє допомогу по поточному розділу панелі управління, натискання другої перенесе вас в Налаштування цього розділу.

6. Знайомство з пунктами головного меню.

Система

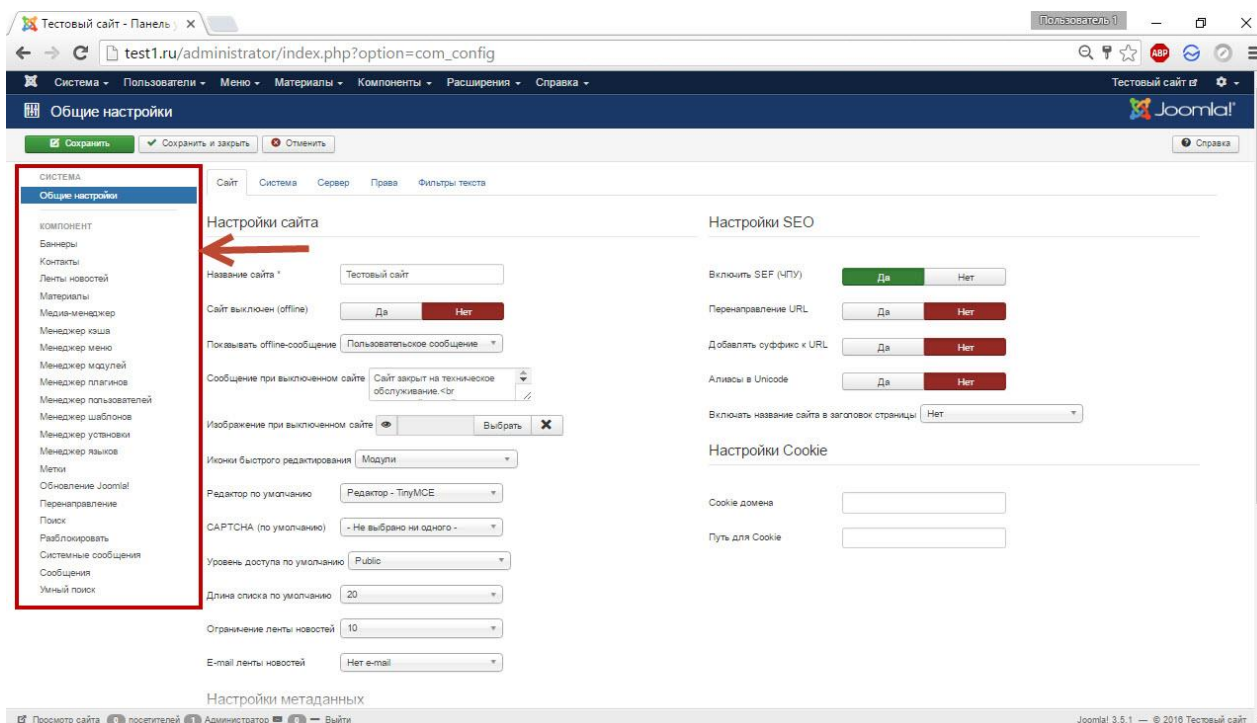
- **Панель управління.** Цей пункт дозволяє перейти на її головну сторінку. На жаль, доступний він не завжди. Якщо пункт **Панель управління** недоступний, то ви, ймовірно, відкрили одну зі сторінок редагування, для виходу з якого досить натиснути кнопку **Закрити**.

- **Загальні налаштування.** Зверніть увагу, що вони розбиті на вкладки (Для того, щоб побачити вкладки, вибрати *Система – Загальні налаштування*). У першій (Сайт) можна змінити заданий під час інсталяції Joomla! ім'я ресурсу, закрити сайт на час виконання технічних робіт (при цьому налаштовується видиме користувачам повідомлення і картинка), прибрати показ версії Joomla!, вказати метадані (ключові слова й опис для пошуковиків) та настроїти інші параметри SEO.

Найкориснішою налаштуванням вкладки **Система** є, мабуть, час життя сесії. За замовчуванням в однойменному полі встановлена цифра 15, саме тому адмін-панель вимагає реавторизації кожні 15 хвилин. З одного боку, це зроблено з метою підвищення безпеки, з іншого боку, такий час сесії доставляє масу незручностей, тому збільшіть його, змінивши значення 15 на своє, і натисніть кнопку *Зберегти* у верхній частині сторінки зліва, щоб зафіксувати зміни.

На меню зліва: із загальних налаштувань ви можете потрапити в Налаштування якого завгодно розділу панелі управління движком.

- **Зняти блокування.** Дозволяє розблокувати той чи інший матеріал.

- **Очистити весь кеш і очистити застарілий кеш.** Пункти призначені, щоб видаляти тимчасові файли, створювані CMS для прискорення завантаження сторінок сайту. Особливо рекомендується очищати кеш після внесення серйозних або численних змін.

- **Інформація про систему.** Сторінка містить відомості про Joomla! і про сервер, на якому вона працює.

Користувачі

Це підменю призначено для роботи з обліковими записами.

- **Менеджер користувачів.** Дозволяє управляти окремо взятими обліковими записами — активувати, блокувати, видаляти і т. д. Є функції пакетної обробки на випадок, якщо реєстрацій було надто багато. Підрозділ *Створити користувача* дає можливість додати обліковий запис безпосередньо з адмін-панелі, не реєструючи її на сайті стандартним способом.

- **Групи.** Якщо попередній пункт забезпечує індивідуальний підхід, дозволяючи працювати з окремо взятим користувачем, то тут робота ведеться з групами облікових записів, яких в Joomla! налічується близько десятка. Категорії безпосередньо пов'язані з привілеями. Найбільше прав має група користувачів Super Users — вони можуть робити на сайті все, що завгодно. Самі безправні — гості (Guest), вони можуть тільки переглядати сайт. Якщо існуючих груп вам мало, ніхто не забороняє створювати власні.

- **Рівні доступу.** Тут можна управляти привілеями користувачів. Розбиття на групи дозволяє дозволяти якісь дії одним і забороняти їх іншим. Рівнями доступу

має сенс користуватися на великих сайтах, де працює безліч людей, серед яких є копірайтери, адміністратори, контент-менеджери.

- **Нотатки про користувачів.** До кожного облікового запису можна прикріпити примітки, але, знову-таки, ця функція доцільна лише для великих порталів з значною кількістю реєстрацій.

- **Категорії нотаток.** Примітки, як і користувачі, групуються, і це підміню дозволяє категоріями управляти, але на початковому етапі створення сайту функція не потрібна.

- **Масова розсилка повідомлень.** Дозволяє оповістити про що-небудь відразу всіх користувачів або окрему їх групу, що буває вкрай зручно, знову ж таки, коли відвідувачів зареєструвалося вже досить багато.

Меню

Цей розділ містить всі присутні на сайті меню та інструменти управління ними.

Матеріали

З цього розділу можна управляти статтями, їх категоріями, а також медіа-контентом (картинки, звук, відео).

Компоненти

Розширення в Joomla! діляться на три типи: плагіни, компоненти і модулі. Компонент — самий функціональний вид розширень движка, який по суті сам являє собою невелику CMS і навіть може мати свої плагіни. Саме такі розширення і містить підменю *Компоненти*. Відразу разом з Joomla! встановлюються наступні розширення такого типу.

- **Банери.** Додавання рекламних банерів на сторінки ресурсу і отримання по них вичерпної статистики в подальшому: перегляди, кліки — все, як годиться.

- **Контакти.** Призначений для створення сторінки з формою зворотного зв'язку і, власне, контактними даними власника сайту.

- **Стрічки новин.** За допомогою цього компонента можна легко наповнити свій сайт чужим контентом, виводячи новини з сторонніх RSS-стрічок.

- **Оновлення Joomla!.** Розширення, що дозволяє встановлювати свіжі версії движка. Заглядати в нього необов'язково, так як відразу після нового релізу CMS інформація про це і кнопка оновлення чекатимуть вас на головній сторінці адмінки.

- **Мітки.** Дозволяє управляти тегами. Якщо матеріал прийнято відносити до однієї категорії, то міток йому можна задати скільки завгодно, завдяки чому користувачеві буде ще простіше орієнтуватися на сайті та шукати статті на тему, яка цікавить його.

- **Перенаправлення.** Налаштування переадресацій з одного сайту на інший (наприклад, 301-й редирект).

- **Пошук.** Познайомить вас з аналізом пошукових запитів.
- **Системні повідомлення.** Компонент вже переслідував нас на головній сторінці панелі управління, кажучи, що є непрочитані системні повідомлення-з ним ви вже трохи знайомі.
- **Повідомлення.** Призначений для читання і відправки приватних повідомлень.
- **Розумний пошук.** Компонент, який допомагає користувачеві ввести запит, доповнюючи незакінчене слово, як це роблять "Яндекс" або Google. Використання компонента збільшує навантаження на сервер, тому як цей інтелектуальний пошук не працює без індексації сторінок.

Розширення

У цьому підменю зібрані плагіни, модулі, шаблони і мови - практично всі доповнення, крім компонентів, хоча встановлюються останні саме звідси.

- **Менеджер розширень.** Дозволяє встановити все: мова, шаблон, компонент, плагін або модуль, а після інсталяції-всім цим управляти.
- **Менеджер модулів.** Дозволяє управляти видом розширень, які виводиться в спеціально відведених для цього місцях теми оформлення (приблизно як віджети в WordPress) і всередині матеріалів.
- **Менеджер плагінів.** Плагіни розширюють функціонал Joomla!, а це підмінно дозволяє ними управляти.
- **Менеджер шаблонів.** Відповідає за управління темами оформлення движка.
- **Менеджер мов.** Тут можна побачити, які пакети вже встановлені, при необхідності завантажити нові і налаштувати мови.

Довідка

У цьому підменю знаходиться довідка та підтримка по движку.

Налагодження адміністративної панелі

1. Якщо є інформаційне повідомлення «Joomla! Просить вашого дозволу....» вибрати *Завжди* або *Один раз* (краще перший варіант).
2. В інформаційному повідомленні «Важливі системні повідомлення після встановлення або оновлення» вибрати *Перегляд повідомлення*. Після ознайомлення вибрати *Приховати це повідомлення*. З'явиться повідомлення *Немає повідомлень*.
3. Налагодження вигляду URL адреси: Система – Загальні налаштування – Сайт - Налаштування SEO – вибрати *Так* для перших трьох пунктів (*Включити SEF, Перенаправлення URL, Додавати суфікс до URL*). Ознайомитись зі змістом цих параметрів (спливаючи меню).

4. Для того, щоб пошукові системи ваш сайт не індексували (поки сайт в розробці) потрібно: Система – Загальні налаштування – Сайт - Параметри метаданих – Метатег Robots – no index, no follow.

5. Налагодження часу сесії: Система – Загальні налаштування – Система – Параметри сесії – вибираємо при потребі необхідний час.

6. Встановлення сертифікати безпеки для домена: Система – Загальні налаштування – Сервер – Параметри сервера – Включити HTTPS – Весь сайт. Так як наш сайт знаходиться на безкоштовному хостингу, тому ця функція нам недоступна.

7. Якщо є потреба змінити e-mail: Система – Загальні налаштування – Сервер – Параметри електронної пошти - e-mail сайту.

Контрольні запитання

1. Які типи користувачів та рівні доступу в CMS Joomla!?
2. Що таке модуль, плагін? Яке їх призначення?
3. Що таке розширення, компоненти в в CMS Joomla!?
4. Як здійснити налагодження адміністративної панелі?
5. Які особливості роботи з пунктами меню в CMS Joomla!?

Лабораторна робота 3

Тема. Встановлення шаблону на Joomla!.

Мета: навчитися змінювати тему, встановлювати шаблон CMS Joomla!.

Хід роботи

Тем оформлення для Joomla! створено дуже багато, але всі вони розкидані по просторах Інтернету і єдиного сховища, на жаль, немає. Шаблони бувають комерційними і безкоштовними.

Платні зламані шаблони - це, як правило, шаблони, в які може вбудовуватися шкідливий код. У кращому випадку даний код буде просто містити рекламу, а в гіршому - створювати проблеми і дірки в безпеці для спрощення злому сайту. До всього іншого, ви навряд чи зможете оновити зламаний шаблон, що теж загрожує в подальшому нефункціональності шаблону і деяких його функцій.

Саме з цієї причини не рекомендується використовувати зламані шаблони. У разі, якщо ви хочете завантажити шаблон - скористайтеся безкоштовними шаблонами з довірених джерел, або придбайте комерційний платний шаблон. Купівля шаблону у його розробників - це гарантія працездатності і безпеки шаблону.

Для прикладу, нижче подано кілька посилань на сайти з вільно поширюються темами оформлення для CMS.

- <https://www.astemplates.com/>
- <http://cmsheaven.org/templates/joomla/free/>
- <https://joomla.ru/downloads/joomla-templates>

Після того, як шаблон обраний, його необхідно встановити і активувати.

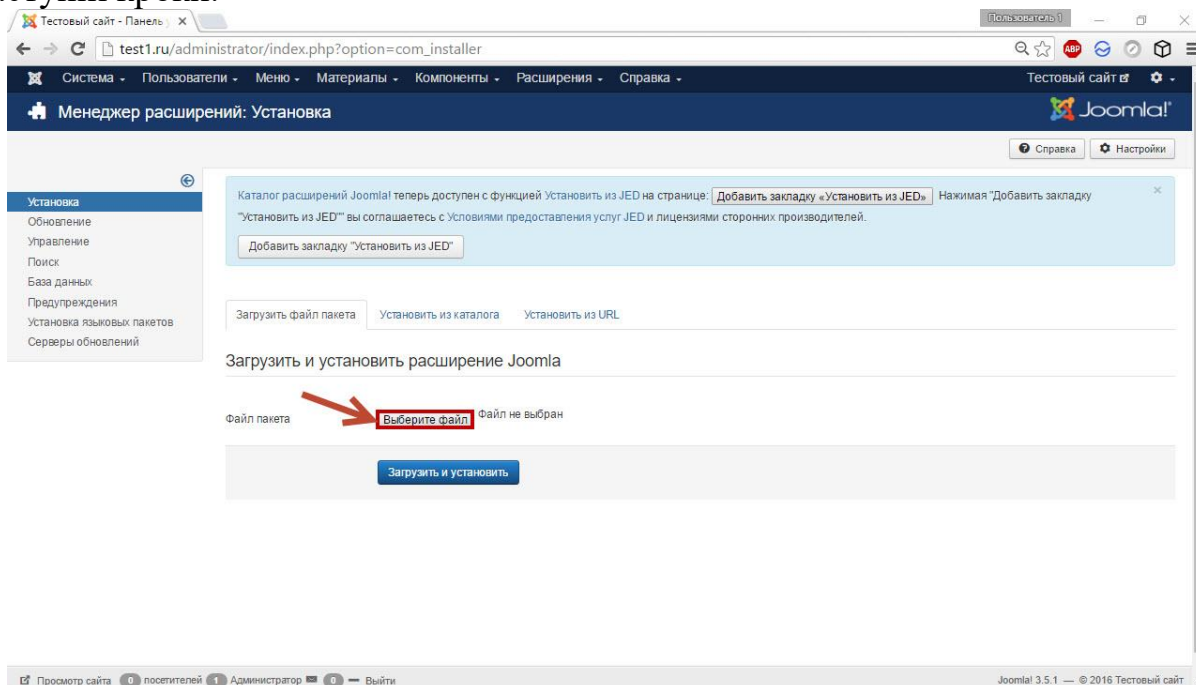
Установка з архіву

1. Скачайте архів теми оформлення (при потребі реєструємося на сайті).
2. Відкрийте архів і переконайтеся, що в його корені знаходиться тема оформлення, а не ще кілька архівів. Якщо його структура приблизно така ж, як на малюнку нижче, то відразу переходите до наступного кроку. Якщо ж всередині одного архіву є кілька інших, розпакуйте його в окрему папку.

Имя	Размер	Сжат	Тип	Изменён	CRC32
..			Папка с файлами		
css			Папка с файлами	25.11.2015 13:08	
html			Папка с файлами	03.05.2016 23:31	
images			Папка с файлами	27.11.2015 22:30	
language			Папка с файлами	28.12.2012 14:11	
lib			Папка с файлами	21.01.2015 12:44	
slider			Папка с файлами	27.11.2015 22:20	
component.php	1 172	563	Файл "PHP"	03.02.2015 11:05	ABA45C6E
error.php	2 566	967	Файл "PHP"	03.02.2015 11:05	D8F4C5FA
index.html	44	36	Chrome HTML Do...	28.12.2012 14:11	6F1D23C9
index.php	3 561	1 206	Файл "PHP"	27.11.2015 23:25	C01F0252
offline.php	2 519	998	Файл "PHP"	03.02.2015 11:05	6E434436
template_previe...	84 773	84 529	Файл "PNG"	27.11.2015 22:05	FD7D9E58
template_thum...	21 420	21 169	Файл "PNG"	27.11.2015 22:01	8D2EE10E
templateDetails...	33 600	5 693	Документ XML	03.05.2016 23:30	B00867E1

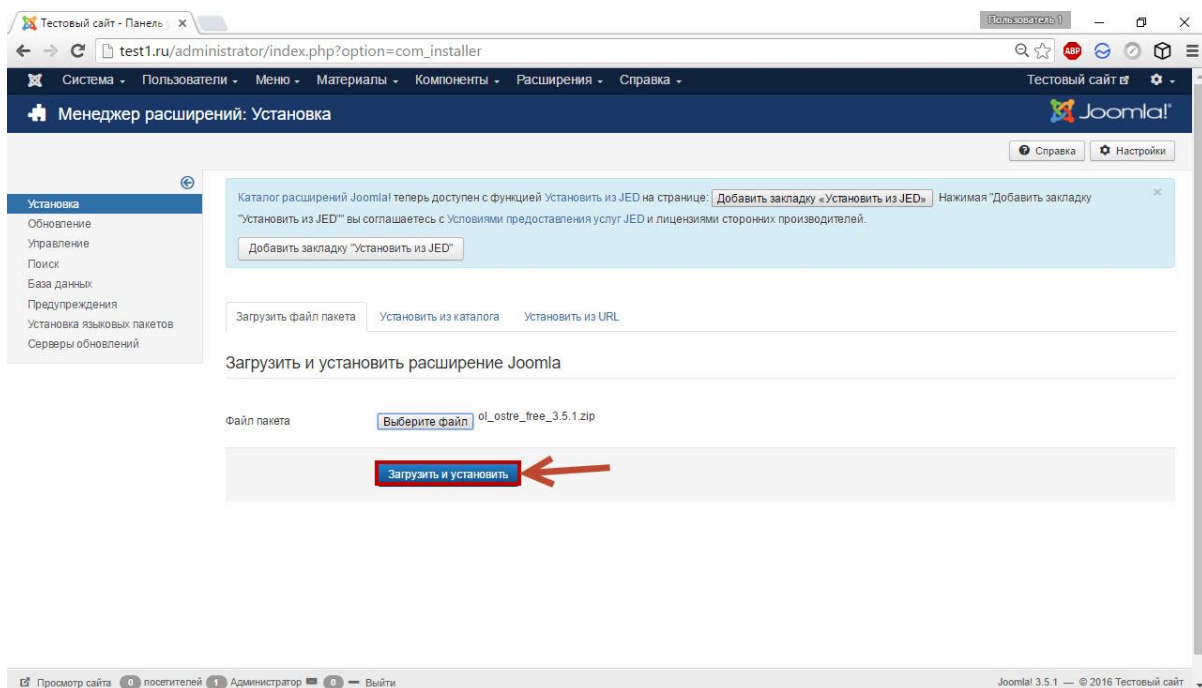
3. Увійдіть в панель управління Joomla! і відкрийте **Розширення - Менеджер розширень - Встановити**.

4. На сторінці, що з'явилася, є три вкладки: Завантажити файл пакета (відкрита за замовчуванням), Встановити з каталогу і Встановити з URL. Якщо ви хочете встановити шаблон з папки, то спочатку розпакуйте архів в одну з директорій (наприклад, у каталог tmp, розташований в корені сайту), потім перейдіть на вкладку і натисніть кнопку Встановити. Для інсталяції за посиланням перейдіть на вкладку Встановити з URL, введіть адресу, за якою Joomla! зможе завантажити тему і натисніть Встановити. Для інсталяції з архіву натисніть кнопку Вибрати файл на вкладці Завантажити файл пакета і виконайте наступні кроки.

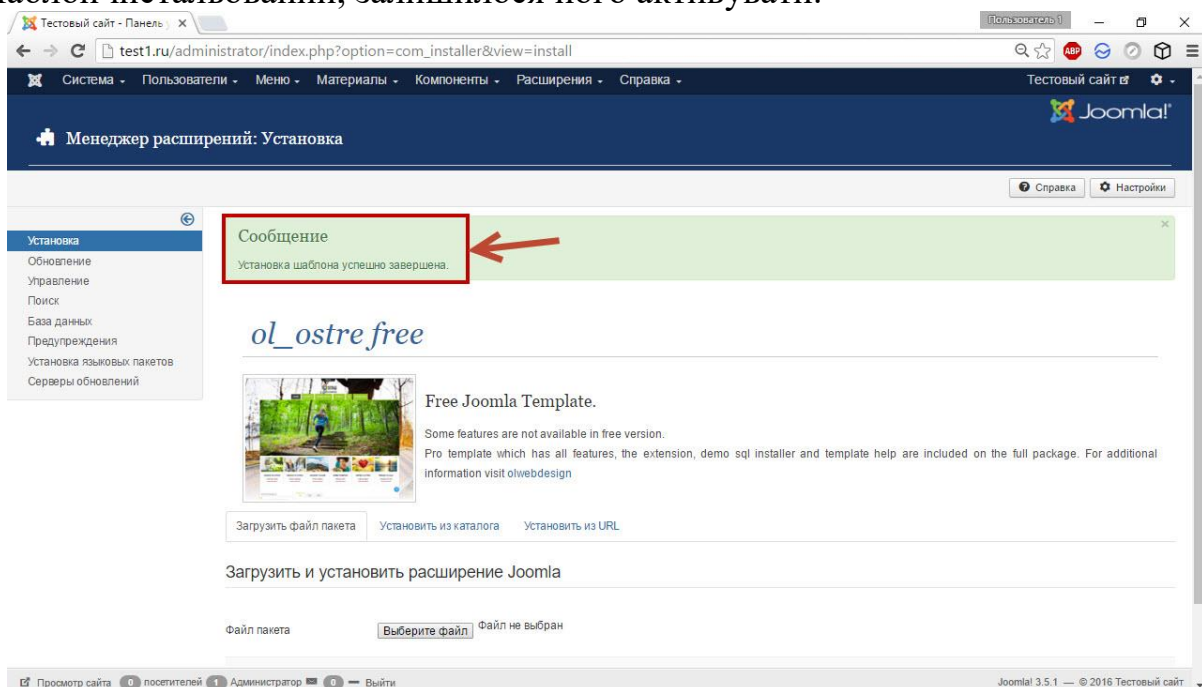

5. У вікні Провідника виберіть файл і натисніть **Відкрити**.

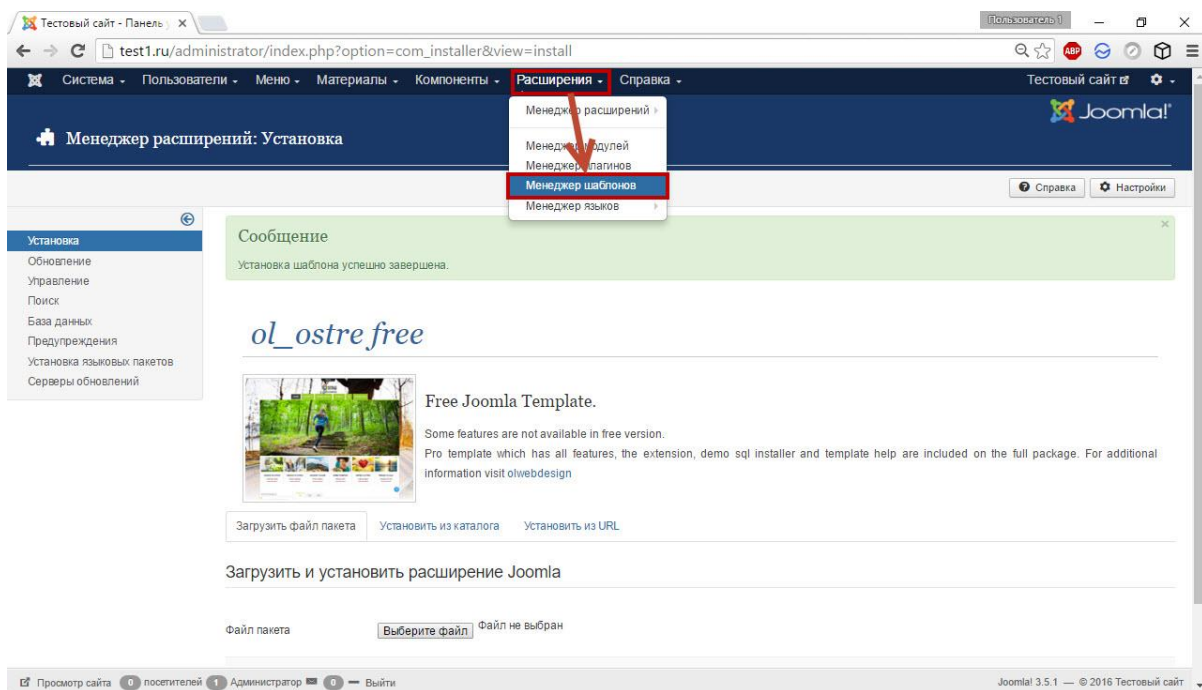
6. Після того, як архів теми обраний, клацніть кнопку **Завантажити і встановити** в адмін-панелі Joomla!.

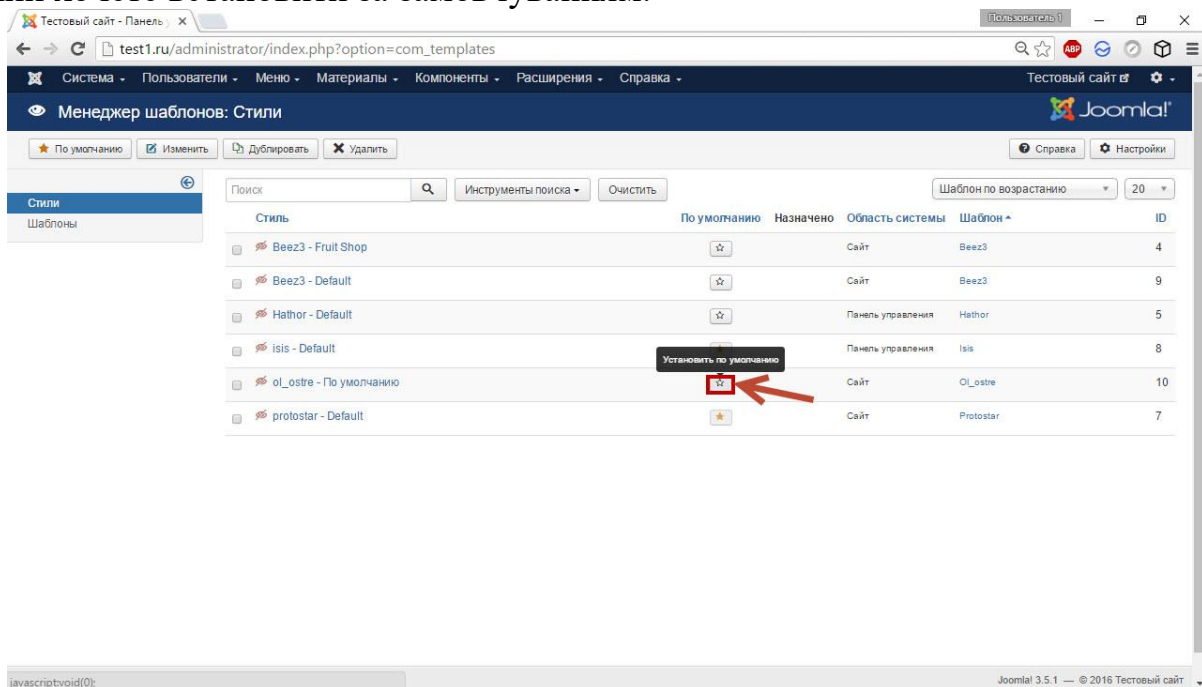
7. Повідомлення на наступній сторінці проінформує про успішну установку. Шаблон інстальований, залишилося його активувати.

8. Відкрийте Розширення -> Менеджер шаблонів.

9. На сторінці, що з'явилася, клацніть "зірочку" праворуч від імені шаблону, який хочете встановити за замовчуванням.

Коли побачите повідомлення **Стиль призначений використовуваним за замовчуванням** (або щось подібне), відкрийте сайт і подивіться, як змінився його зовнішній вигляд. Потрібно розуміти, що ресурс може виявитися практично порожнім, тому що якщо шаблон був встановлений без демонстраційних даних, то всі елементи, включаючи меню, модулі, компоненти і контент, вам доведеться

налаштувати самому, тому якщо побачите практично порожній сайт — не лякайтеся, так і повинно бути.

Налаштування шаблону (Можна залишити без змін, це для ознайомлення).

1. Налаштування шрифтів : Менеджер шаблонів –General Configuration Parameter.
2. Налаштування логотипу: Менеджер шаблонів –Header Configuration Parameter.
3. Налаштування бічного меню: Менеджер шаблонів –Sidebars Configuration Parameter.
4. Налаштування адаптивності: Менеджер шаблонів – Template Features.

Контрольні запитання

1. Що таке шаблон в системі управління вмістом Joomla!?
2. Які особливості встановлення та налаштування шаблону?
3. Що таке компоненти CMS Joomla?
4. Які компоненти входять до складу стандартного пакету CMS Joomla!?

Лабораторна робота 4

Тема. Створення фавікона.

Мета: навчитися створювати фавікон, зберігати його у потрібній темі шаблону CMS Joomla!.

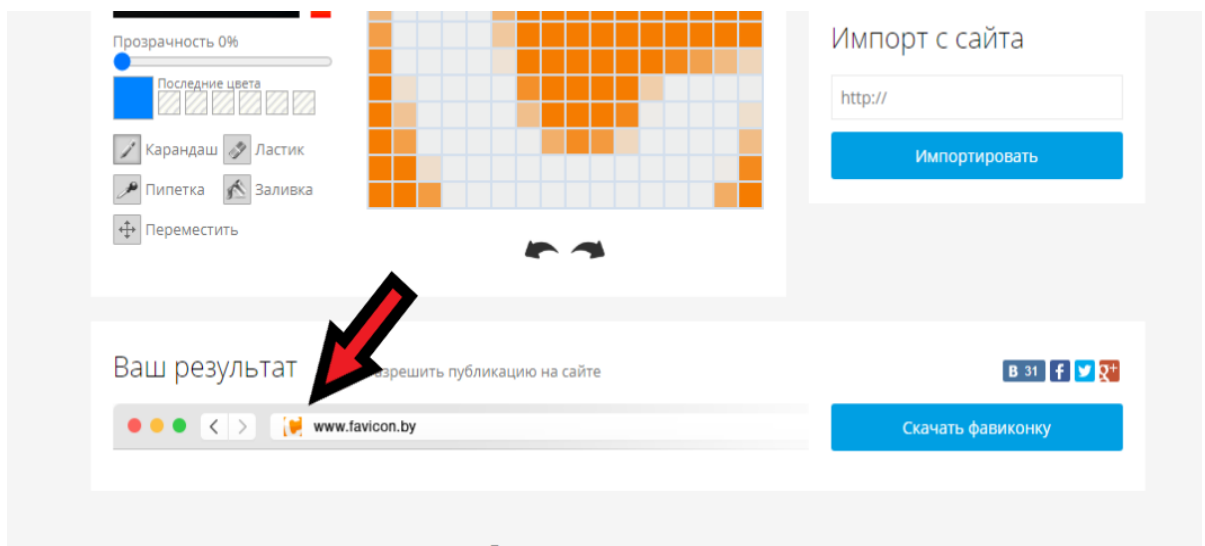
Теоретичні відомості

Фавікон - іконка сайту, що зображується поряд з адресою сайту в адресному рядку, біля заголовку сторінки у вкладці або в списку закладок браузера. Розмір 16x16 або 32x32. Він покращує вигляд сайту в пошуковому вигляді та сайт стає більш пізнаваним.

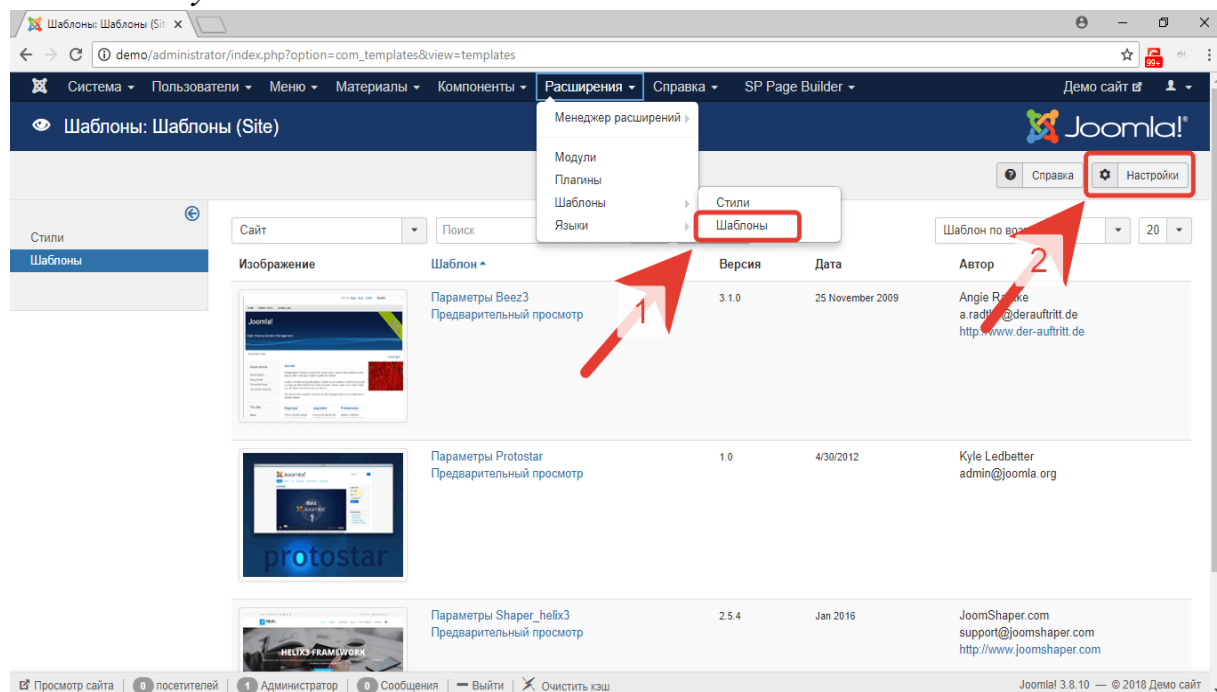
В платному шаблоні в налаштуваннях *Менеджера шаблонів* можна вставити іконку. В безкоштовному потрібно прописувати в коді. Фавікон це розширення, яке створюється за допомогою favicon generator.

Хід роботи

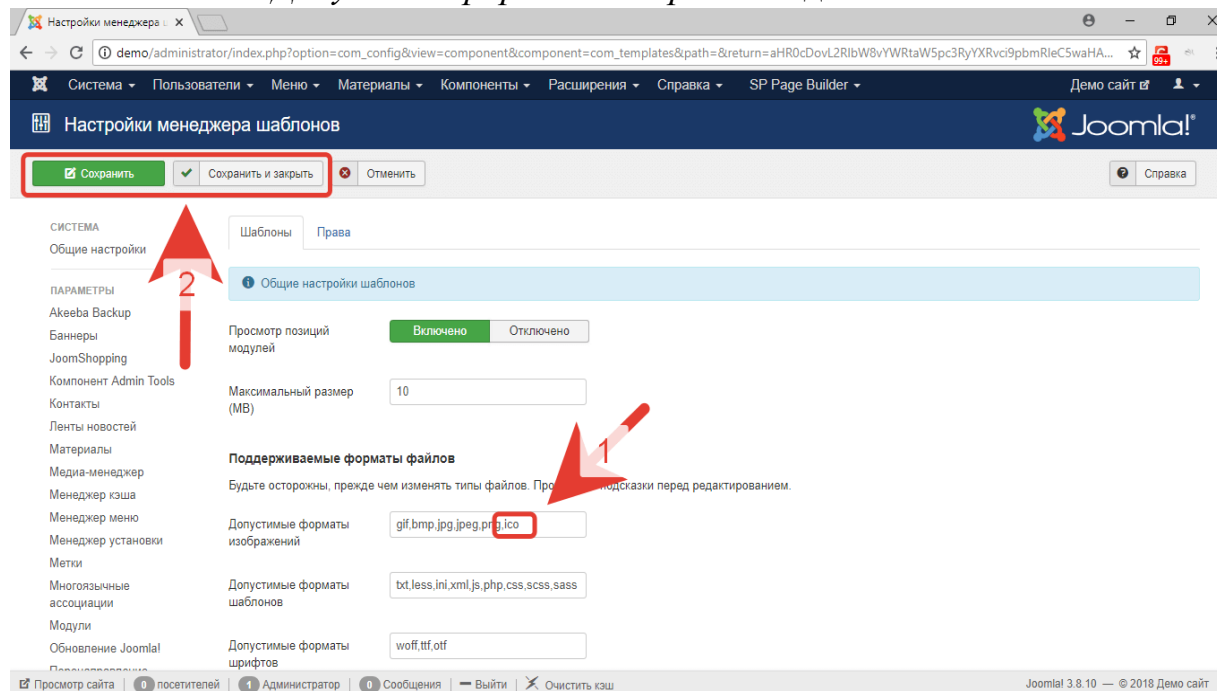
1. В пошуковій системі робимо запит «Створити фавікон» і вибираємо один із безкоштовних генераторів.
2. Для прикладу, переходимо за посиланням <https://www.favicon.by/>.
3. Заздалегідь підготувати підходящий малюнок (створити самостійно або скачати в Інтернеті або створити в генераторі).
4. В генераторі вибираємо *Імпорт із файлу* – вказуємо шлях до файлу.
5. При потребі виділяємо необхідну область на зображенні, редагуємо. Натискаємо *Завантажити*. Після завантаження можна переглянути, як буде виглядати фавіконка.

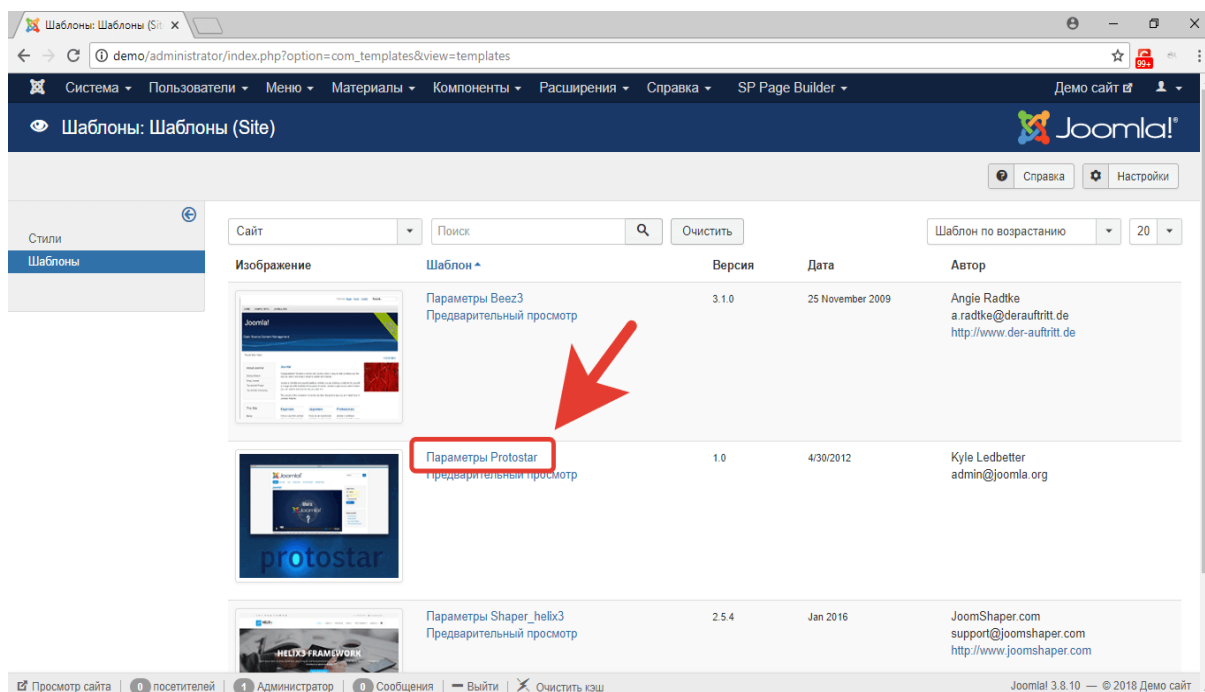
6. Вибираємо *Скачати фавіконку – зберегти*.
7. В адмін-панелі Joomla! перейдіть в *Розширення → Шаблони → Шаблони*. Вибрати *Налаштування*.

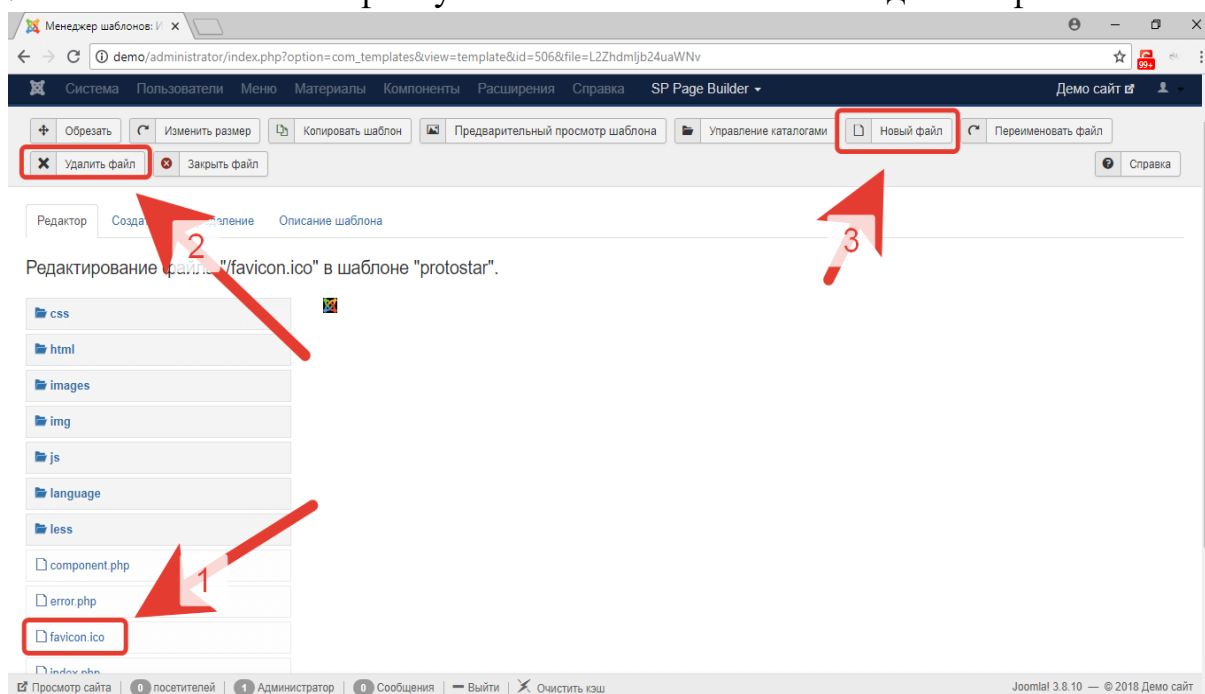
8. В текстовое поле *Допустимі формати зображень* допишіть *ico*

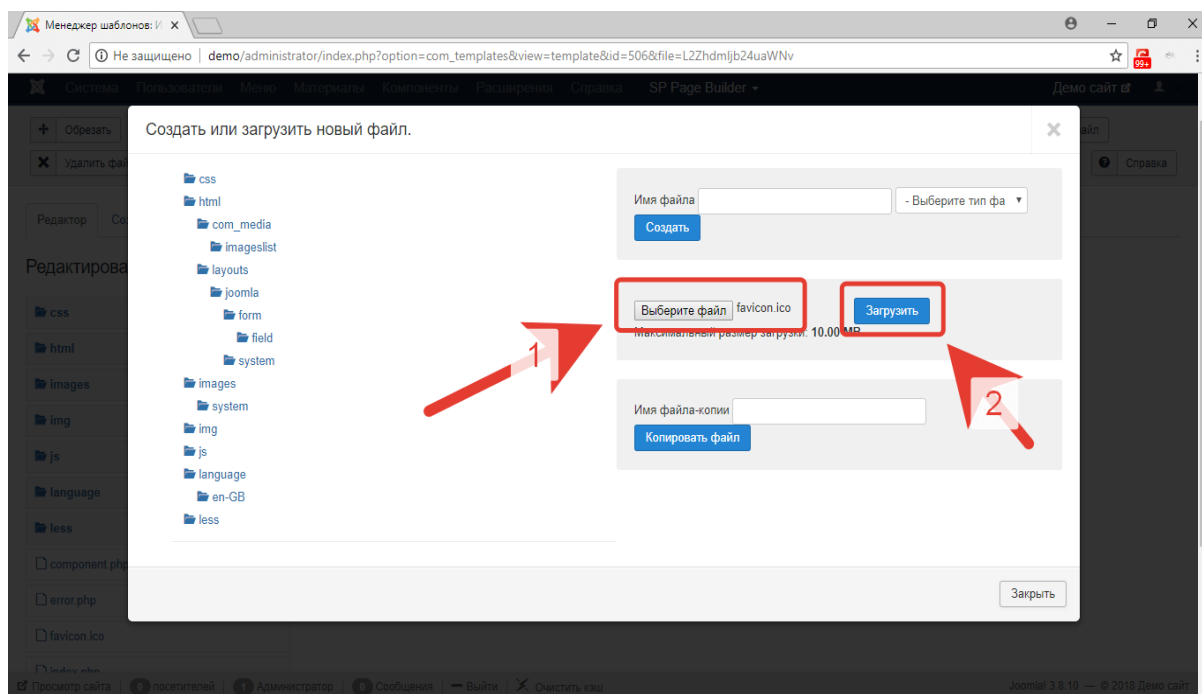
9. Натисніть *Зберегти і закрити*.
10. Перейдіть в *Параметри* потрібного шаблону:

11. Кликніть по назві файлу favicon.ico та натисніть Видалити файл.

12. Виберіть Новий файл. Натисніть *Виберіть файл* і виберіть свій файл favicon.ico для завантаження. Натисніть *Завантажити*.

Що робити, якщо Favicon не змінюється?

Якщо після заміни файлу браузер продовжує відображати колишній фавікон, то це не означає, що заміна файл на сайт поширював оновився: браузери кешують файли Favicon і навіть оновлення сторінки по клавіші F5 не допоможе в цьому випадку. Для поновлення іконки здійсніте наступні дії в залежності від браузера:

Firefox або Safari: Shift + F5 або Ctrl + Shift + R

Internet Explorer: Ctrl + F5

Опера: очистіть кеш браузера

Chrome: Shift + F5

Якщо це не допоможе, то спробуйте видалити всі тимчасові файли браузера в настройках і оновити сторінку.

Контрольні запитання

1. Що таке фавікон?
2. Які є способи створення фавікону?
3. Перерахуйте основні кроки встановлення фавікону.

Лабораторна робота 5

Тема. Структура сайту та додавання категорій

Мета: навчитися створювати структуру сайту, розділи та категорії веб-сайту.

Теоретичні відомості

Інформаційна структура сайту має важливе значення при його розробці. Непродумана інформаційна структура сайту призводить до появи «зайвих» сторінок, дублюючих сторінок, «битих» посилань на сайті і т. д. Тому розробці інформаційної структури сайту слід приділити особливу увагу.

Що прийнято розуміти під інформаційною структурою сайту? У загальному випадку - це спосіб організації інформаційних матеріалів сайту разом з усіма зв'язками, що дозволяють цим матеріалами взаємодіяти один з одним. І від того, наскільки добре організована така взаємодія, залежить рівень комфорту при використанні сайту відвідувачами.

При розробці інформаційної структури сайту слід врахувати, що в **залежності від кількості інформаційних матеріалів**, які потрібно розмістити на сайті, модель сайту може бути і лінійною, і ієрархічною, і заплутаною («павутина»). Кожна з таких моделей організації сайту буде мати свої переваги.

Ієрархічна структура сайту («дерево») - це найбільш часто вживана модель організації сайтів для бізнесу, таких як сайти-представництва, корпоративні сайти. Ієрархічна структура сайту дозволяє відвідувачам управляти глибиною відвідування сайту.

Інформаційна структура сайту у вигляді «дерева» може містити розділи, що діляться на категорії, які в свою чергу діляться на підкатегорії. У класичному «дереві» один інформаційний матеріал може належати тільки одній підкатегорії, категорії або розділу.

Причини необхідності створення структури сайту:

1. SEO. Загальна вага сайту розподіляється по веб-сторінкам залежно від рівня їхньої вкладеності. Так, сама «важка» і, відповідно, найважливіша в очах пошуковиків сторінка ресурсу — домашня. Наступний рівень вкладеності, який представляє собою товарні категорії або рубрики статей (новин), також має солідну вагу, але вже не таку велику, як вага головної сторінки. Цей момент слід обов'язково враховувати, створюючи структуру (конструкцію) сайту й розподіляючи ключові фрази.

2. Юзабіліті. Заплутана навігація онлайн-ресурсу може налякати чи роздратувати відвідувача. І, у результаті, він піде шукати інформацію або товар у конкурентів. Розробляйте структуру у такий спосіб, щоб у будь-який із моментів перебування на сайті було легко зрозуміти, як потрапити на домашню сторінку, у будь-яку з категорій, на сторінку з контактною інформацією і т. д.

3. Індексція. Пошуковий робот, який зайшов на сайт із заплутаною навігацією, навряд чи довго затримається на ньому. І скоріше піде сканувати інші сайти, де зі структурою все гаразд. Мало того, якщо під час наступного обходу краулер (пошуковий робот) знову зіткнеться з незрозумілою навігацією, він зайде на цей сайт ще нескоро.

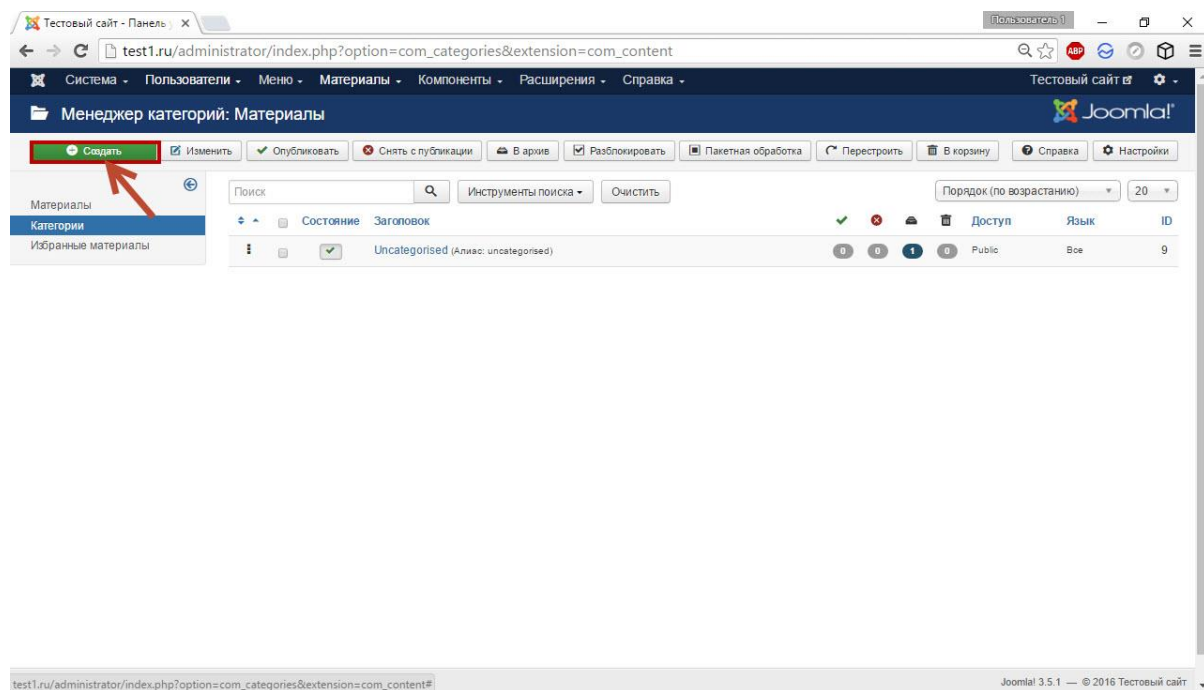

Створення розділів і категорій

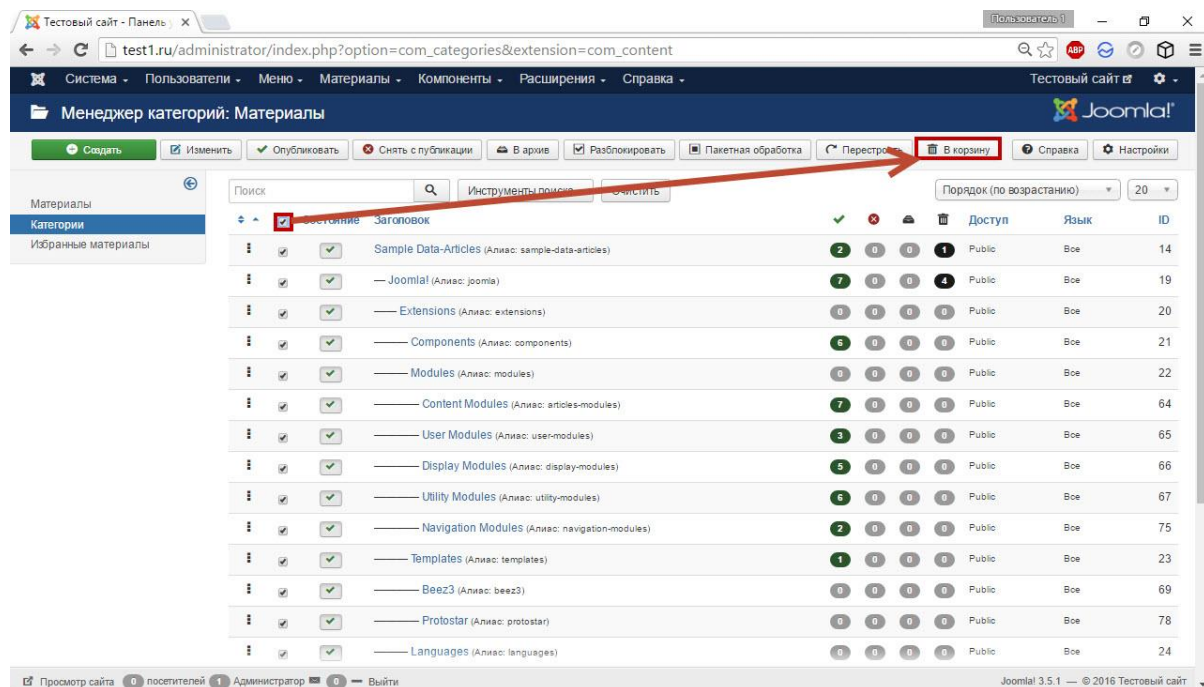
Якщо ж ресурс являє собою блог або інформаційний портал, створювати для кожного поста окремий пункт меню в ньому неприйнятно. На цей випадок в Joomla! існують категорії. Вони являють собою рубрики, їх можна виводити в меню. В одну категорію поміщається необмежену кількість статей, проте один пост може ставитися тільки до однієї категорії (для множинної класифікації існують мітки).

Окремо стоїть розділ Вибране. Це єдина категорія, в якій пости можуть перебувати крім основної. Вибраними записами можна управляти, відкривши пункт Матеріали -> Вибрані матеріали панелі управління движком.

1. В панелі управління CMS відкрийте **Матеріали – Менеджер категорій** і натисніть кнопку **Створити** в лівому верхньому кутку з'явилася сторінки (або відразу виконайте команду меню **Матеріали – Менеджер категорій – Створити матеріал**).

2. Тут же, в менеджері, можна видалити зайві категорії. Для цього достатньо виділити їх і клацнути по кнопці **в кошик**.

4.

3. Заповніть поля форми (Заголовок) і натисніть **Зберегти**. Після збереження ви можете перенести в нову категорію раніше створений матеріал. Для цього відкрийте його, виберіть **Новий Розділ** у спадному списку **категорія** та натисніть **Зберегти**.

Поза вкладок розташовано всього два елементи.

- Заголовок. Назва розділу.
- Аліас. Псевдонім, що використовується для формування URL-адрес сторінок сайту. Його можна не заповнювати, так як цілком осудні аліаси Joomla! створює сама по собі.

Інші налаштування розподілені по вкладках.

Категорія

Основна вкладка (Матеріали – Менеджер категорій – Створити категорію), більшість адміністраторів використовують при створенні розділів тільки її.

- **Опис.** Сюди можна вставити все, що завгодно: від коротенького пояснення до повноцінної сторінки з картинками, відеоматеріалами і музикою.

- **Батько.** З розкривного списку можна вибрати розділ, якому створювана категорія буде належати. Так створюється ієрархічна структура з рівнями вкладеності. Щоб категорія нікому не належала, залиште в списку значення **Немає батька**.

- **Стан.** В залежності від вибраного значення після збереження категорія буде опублікована (варіант Опубліковано), додана замість публікації в чернетки (Не опубліковано), поміщена в архів (В архіві) або у Кошик (кошик). Найчастіше цей розкривний список не чіпають, залишаючи в ньому значення за замовчуванням — Опубліковано.

- **Доступ.** Визначає, хто зможе переглядати розділ. За замовчуванням встановлено значення Public (доступно всім).

- **Мова.** Мова категорії, можна залишити значення Все, тим більше що російської мови часто навіть немає в списку.

- **Мітка.** Теги, які звичніше додавати до матеріалів, а не до категорій. В принципі мітки — теж свого роду категорії, тільки для одного матеріалу їх можна вказати безліч. Надалі, коли користувач клацне на одну з міток, він побачить сторінку зі списком всіх матеріалів, позначених нею. Для перегляду всіх міток і управління ними перейдіть на сторінку **Компоненти -> Мітки**.

Публікація

Вкладка *Параметри публікації* має в своєму розпорядженні наступні елементи.

- **Дата створення.** Поле, що зберігає час додавання елемента. В редакторі матеріалу крім цього є також поля *Початок публікації* і *Завершення публікації*, з допомогою яких можна, по-перше, налаштувати відкладену публікацію, щоб запис з'явився на сайті в означений час без вашої участі, по-друге, налаштувати його зняття з публікації в автоматичному режимі (може використовуватися, наприклад, для сторінки термінового конкурсу або акції).

- **Автор.** Тут можна перепризначити автора публікації. В редакторі матеріалів є також поле Псевдонім автора, куди можна ввести довільне ім'я для відображення на сайті.

- **Дата модифікації.** Поле зберігає час, коли категорія була змінена.
- **Змiнивши.** Ім'я користувача, що вніс правки. Для матеріалів доступно також поле версія, що дозволяє дізнатися, скільки разів редагувалася сторінка.
- **Кількість переглядів.** Число переглядів розділу.
- **ID.** Ідентифікаційний номер категорії, який система присвоює автоматично.
- **Мета-тег Description.** Дозволяє вставити опис категорії для SEO-просування.
- **Мета-тег Keywords.** Поле для ключових слів.
- **Мета-тег Robots.** Зі спадного списку можна вибрати директиви для файлу robots.txt, що впливають на індексацію розділу пошуковими системами. Варіанти списку — комбінації, що дають команду або індексувати документ, і розміщення в ньому посилання (Index, Follow), або нічого не індексувати (No index, no follow), або індексувати або одне, або інше (два варіанти).

Права доступу

Ця вкладка повністю присвячена налаштуванням доступу до категорії (в редакторі матеріалів теж така є). Тут можна відкрити або закрити доступ персонально кожній групі користувачів.

Параметри

Управление настройками прав доступа для групп пользователей. Ознакомьтесь с примечаниями в нижней части страницы.

Public	Действие	Выбор нового значения ¹	Суммарное значение ²
— Guest	Создать	Унаследован	Не разрешено
— Manager	Удалить	Унаследован	Не разрешено
— Administrator	Изменить	Унаследован	Не разрешено
— Registered	Изменить состояние	Унаследован	Не разрешено
— Author	Изменить свои	Унаследован	Не разрешено
— Editor			
— Publisher			
— Shop Suppliers (Example)			
— Customer Group (Example)			
— Super Users			

Тут розмістилися всі залишилися настройки, що не потрапили на інші вкладки.

- **Альтернативний макет.** У розкривному списку можна задати налаштування відображення розділу.

- **Зображення.** До категорії можна прикріпити картинку.
- **Альтернативний текст.** Тег alt зображення.

Хід роботи

1. Створити структуру сайту. Варіанти створення: паперовий, за допомогою графічного редактора, mind map (ментальні карти), спеціалізовані сервіси.
2. В панелі управління CMS відкрийте **Матеріали – Менеджер категорій** створіть необхідну кількість розділів та категорій.

Контрольні запитання

1. Що прийнято розуміти під інформаційною структурою сайту?
2. Як основні особливості та способи створення структури сайту? Переваги та недоліки цих способів?
3. Які особливості створення розділів та категорій в CMS Joomla?

Лабораторна робота 6

Тема. Створення матеріалів та налагодження менеджера матеріалів

Мета: навчитися створювати матеріали та розміщати їх.

Теоретичні відомості

Матеріали - це найважливіша частина сайту. Будь то новинний портал, корпоративний або персональний сайт. Відвідувач приходить на такий сайт в першу чергу за інформацією, і велика частина інформації міститься в матеріалах. Тому дуже важливо правильно розміщувати і впорядковувати матеріали, щоб відвідувачам сайту було зручно отримувати потрібні відомості.

Для роботи з інформаційним наповненням сайту, в Joomla! використовуються різні розширення. Розширення розширюють функціонал, можливості CMS. Вони можуть бути як стандартними, тобто входять в офіційну збірку Joomla!, так і продуктами сторонніх розробників. Всі розширення діляться на три частини: компоненти, модулі та плагіни. *Компоненти* - це основні і найбільш функціональні розширення. При кожному зверненні до сайту на Joomla!, відбувається звернення до якогось компоненту. Модулі, в основному, потрібні для відображення невеликих частин контенту, які часто відображаються поруч з основним вмістом сторінки. Модулі - це свого роду доповнення для розширень і CMS. Модулі додають додаткові можливості для різних компонентів і модулів.

В Joomla!, основна робота з інформаційними матеріалами відбувається в адміністративній частині сайту, яку по-іншому називаю бекенд (backend) або адмінкою. Цю частину сайту звичайні відвідувачі не бачать. В Joomla! так само можна працювати з матеріалами і в користувацькій частині сайту, яку називають фронтенд (frontend). Для роботи з матеріалами у фронтенді треба бути зареєстрованим користувачем сайту та мати певні права.

Створювати матеріали прямо з адмін-панелі зручно, тому як Joomla! пропонує для цієї мети функціональний і зручний візуальний редактор, основні інструменти форматування в якому не заховані глибоко і у більшості користувачів не викликають питань.

Робота з текстом

Головною робочою областю є редактор TinyMCE. Це стандартний редактор Joomla!. Панель інструментів при розширеній версії дозволяє повноцінно редагувати текст і зображення.

Можна вводити текст з клавіатури або копіювати його з текстових редакторів. Для вставки скопійованого тексту користуйтеся комбінацією клавіш Cntrl V, це зроблено з метою безпеки.

Робота з зображеннями

Важливо! Перед додаванням зображення на сайт його треба стиснути, не варто намагатися додати зображення великих розмірів (більше 1Мб), а також в найменуванні зображення не повинно бути російських букв (кирилиці). У деяких випадках ви просто не зможете це зробити (через налаштувань обмежень величини завантаження файлу). А якщо вам вдалося завантажити зображення великого розміру, то сторінка сайту з даними зображенням буде дуже довго завантажуватися, що призведе незручності користувача сайту і згубно позначиться на пошуковій видачі даної сторінки сайту.

Для додавання картинки в матеріал необхідно скористатися панеллю додаткових кнопок редактора, розташованих під редактором. Кількість і зовнішній вигляд кнопок може бути різним у залежності від встановлених додаткових модулів і плагінів Joomla!

Щоб додати зображення на сайт натискаємо на кнопку "Зображення", відкриється модальне вікно додавання зображення на сайт. В даному вікні можна побачити вже наявні зображення на сайті і додати нові зображення.

Щоб завантажити зображення з локального диска комп'ютера на сайт Joomla! необхідно скористатися формою додавання зображення. Можна завантажувати відразу кілька картинок.

Після додавання зображення на сайт, його необхідно вибрати і натиснути кнопку вставити.

Зображення з'явиться в робочій області редактора. Щоб змінити величину зображення, вирівнювання, прописати мета-тег alt, виділіть зображення, клікніть правою клавішею миші та виберіть "Зображення".

Зображення з'явиться в робочій області редактора. Щоб змінити величину зображення, вирівнювання, прописати мета-тег alt, виділіть зображення, клікніть правою клавішею миші та виберіть "Зображення".

Робота з посиланнями

Щоб вставити посилання на інший сайт або на сторінку свого сайту виділіть частину тексту який буде посиланням, клікніть правою кнопкою миші і виберіть "Посилання".

Відкриється модальне вікно додавання посилання, в ньому необхідно вказати адресу посилання, можна вибрати в якому вікні буде відкриватися посилання і ввести заголовок посилання.

Налагодження менеджера матеріалів

Joomla! надає дивовижний діапазон можливостей. Наприклад, можна виводити для статті таку інформацію, як ім'я автора, дата створення, назва категорії, рейтинг, додавати кнопку для відправки посилання по електронній пошті і користуватися перевагами величезної кількості інших налаштувань. Їх так багато, що спочатку вони можуть збивати з пантелику, особливо з урахуванням наявності трьох різних місць розташування. Рекомендується початківцям вибирати і використовувати єдиний набір загальних параметрів для всіх елементів контенту. Це забезпечить однаковість дизайну всіх сторінок веб-сайту. У майбутньому, коли ви будете розробляти більш складні сайти, ви зможете налаштовувати відображення окремих сторінок. Проте пам'ятайте, що однаковість дизайну допомагає зберігати єдину стилістику сайту.

Для налагодження менеджера матеріалів необхідно: Матеріали – Менеджер матеріалів – кнопка Налаштування (зліва). Переглянути значення кожного пункту вкладки Матеріали.

Для перегляду змін потрібно зберегти налаштування, потім оновити свою сторінку.

Вкладки менеджера матеріалів

МАТЕРІАЛИ

Параметри на вкладці Матеріали (Articles) відносяться до макету Матеріал (Single Article). Зверніть увагу, що деякі написи можуть відрізнятися в Joomla! 2.5 і Joomla! 3.

Вибір макета (Choose a Layout). Дозволяє вибрати альтернативний спосіб відображення матеріалу. Список варіантів визначається доступними шаблонами. У більшості випадків для цього параметра рекомендується залишати значення за замовчуванням, якщо тільки у вас немає твердої впевненості в тому, що вам абсолютно точно потрібно інший дизайн.

Тема (Show Title). Визначає, чи буде відображатися заголовок матеріалу.

Тема як посилання (Linked Titles). Дозволяє включити або вимкнути перетворення заголовка на заслання на повний текст матеріалу.

Вступний текст (Show Intro Text). Визначає, чи буде відображатися вступний текст матеріалів. На деяких сайтах вступний текст (область над рядком «Детальніше» (Read more), якщо ви вирішите додати її) використовується як анонс, призначений для того, щоб залучити читачів і змусити їх прочитати матеріал повністю. В інших макетах вступний текст може надаватися на тій самій сторінці, де виводиться повний текст матеріалу.

Категорія (Show Category). Дозволяє включити або виключити відображення заголовка категорії на сторінці матеріалу.

Категорія як посилання (Link Category). Дозволяє включити або вимкнути перетворення назви категорії (якщо ви включили його відображення) на заслання на відповідну категорію. Коли користувач пройде за цим посиланням, на сторінці він побачить список усіх статей в даній категорії.

Тема батьківської категорії (Show Parent). Дозволяє включити або виключити відображення на сторінці матеріалу назви категорії, що є батьківської по відношенню до категорії, якій належить даний матеріал.

Тема батьківської категорії як посилання (Link Parent). Вмикає або вимикає перетворення назви батьківської категорії (якщо ви включили його відображення) на заслання на список всіх підкатегорій в цій батьківській категорії.

Автор (Author Name). Дозволяє включити або виключити відображення імені автора на сторінці матеріалу.

Автор як посилання (Link Author). Перетворює ім'я автора на заслання на сторінку з його контактними даними, якщо така доступна.

Дата створення (Show Created Date and Time). Вмикає або вимикає відображення на сторінці матеріалу дати і часу його створення.

Дата зміни (Show Modified Date and Time). Дозволяє включити або виключити відображення на сторінці матеріалу дати і часу, коли матеріал в останній раз був відредагований (якщо це вже траплялося).

Навігація (Show Navigation). Дозволяє приховати або показати навігаційні елементи, призначені для переходу між матеріалами. Якщо відображення навігації включено, то відвідувачі сайту можуть переходити з поточної сторінки на сторінку попереднього або наступного матеріалу.

Рейтинг (Show Voting). Вмикає або вимикає відображення рейтингу матеріалу.

Показувати «Детальніше» (Show Read More). Дозволяє включити або виключити відображення посилання «Докладніше» (Read more). Якщо ви також включили відображення введеного тексту, то за допомогою посилання «Детальніше» відвідувачі вашого веб-сайту зможуть переходити до повного тексту матеріалу.

Показувати заголовок разом з «Детальніше» (Show Title with Read More). Вмикає або вимикає відображення заголовка матеріалу разом з посиланням «Детальніше» (Read more). Це важлива функція для користувачів з вадами зору, що користуються програмами читання з екрану: якщо всім вашим посиланням буде відповідати один і той же текст «Детальніше» (Read more), то вони не зможуть відрізнити одне посилання від іншого і не будуть розуміти, яким матеріалами відповідають які посилання.

Обмеження для «Детальніше» (Read More Limit). Дозволяє встановити ліміт на кількість символів із заголовка матеріалу, які будуть відображатися на заголовку «Детальніше» (Read more).

Показувати іконки (Icons). Якщо ви включили для матеріалу функції перегляду в форматі PDF, друку і відправки по електронній пошті, то цей параметр дозволяє вибрати відображення значків або тексту для цих функцій.

Іконка друку (Print Icon). Вмикає або вимикає для відвідувача, що переглядає сторінку, можливість друку матеріалу.

Іконка електронної пошти (E-mail Icon). Вмикає або вимикає для відвідувача, що переглядає сторінку, можливість відправки вмісту матеріалу по електронній пошті.

Кількість переглядів (Hits). Дозволяє включити або виключити відображення інформації про те, скільки разів до матеріалу зверталися або відкривали його для читання на вашому сайті.

Показувати посилання неавторизованих (Show Unauthorized Links). Ви можете дозволити або заборонити відображення посилань на матеріали з рівнем доступу Registered для користувачів, які відкрили ваш веб-сайт, але не увійшли в систему. Якщо вибрати Ні (No), то виводиться тільки вступний текст матеріалу. Найчастіше дана можливість застосовується для того, щоб змусити відвідувачів зареєструватися на сайті, отримавши, таким чином, можливість переглядати матеріали повністю.

Позиція посилань (Positioning of the Links). На сторінці редагування матеріалу є необов'язкові для заповнення поля, призначені для додавання посилань (в Joomla! 3 вони знаходяться під великим текстовим полем тіла матеріалу, а в Joomla! 2.5 - в списку в правій частині екрана). Ці поля зазвичай використовуються для визначення посилань на допоміжну інформацію (наприклад, на статтю в довідковій системі, на сторінку з детальною інформацією про продукт і т. П.). Даний параметр визначає місце розташування таких додаткових посилань: вгорі або внизу матеріалу.

ФОРМА РЕДАГУВАННЯ

Параметри на вкладці Форма редагування (Editing Layout) керують зовнішнім виглядом сторінки редагування матеріалів.

Показувати параметри публікації (Show Publishing Options). Дозволяє приховати параметри публікації, які зазвичай відображаються при редагуванні матеріалу. Дана можливість буває дуже корисна в ситуаціях, коли необхідно запобігти зміні користувачами налаштувань в глобальній конфігурації контенту.

Показувати параметри матеріалу (Show Article Options). Дозволяє приховати параметри матеріалу, які зазвичай відображаються при редагуванні

матеріалу. Дана можливість буває дуже корисна в ситуаціях, коли необхідно запобігти зміні користувачами налаштувань в глобальній конфігурації контенту.

Зображення та посилання (сайт) (Front-End Images and Links Changing). Дозволяє приховати поля, призначені для вставки в матеріал зображень і URL-адрес. Ці поля в Joomla! 3 знаходяться безпосередньо під великим текстовим полем для редагування матеріалу, а в Joomla! 2.5 - в списку з однойменною назвою в правій частині екрана. Вони забезпечують стандартизований спосіб додавання зображень у вступний і повний текст матеріалу і можливість вставки до трьох URL-адрес. Використовуючи ці поля, замість того щоб вручну вставляти зображення і посилання, ви домагаєтесь однаковості зовнішнього вигляду всіх матеріалів, що особливо актуально для сайтів, де створенням матеріалів займаються кілька людей.

Вікно браузера для посилання A, B, C (URL Target Window A, B, C). У цих трьох списках ви вибираєте варіант переходу за посиланням: цільова сторінка може відкриватися в тому ж (тобто батьківському) вікні браузера, в новому вікні браузера або у спливаючому вікні (меншому за розміром, ніж звичайне нове вікно, і з відсутніми елементами управління браузером), або в модальному спливаючому вікні (фонове вікно затемнюється, а поверх нього в центрі екрану розгортається модальне вікно).

КАТЕГОРІЯ

Параметри на вкладці Категорія (Category) керують зовнішнім виглядом сторінок, на яких представлені категорії матеріалів.

Вибір макета (Choose a Layout). Дозволяє вибрати макет за замовчуванням для сторінок категорій: List (Список) або Blog (Блог).

Тема категорії (Category Title). Вмикає або вимикає відображення назви категорії.

Опис категорії (Category Description). Вмикає або вимикає відображення опису категорії, якщо ви додаєте до категорій опису.

Зображення категорії (Category Image). Вмикає або вимикає виведення зображення категорії, якщо ви додали який-небудь малюнок в поле Зображення (Image). Цей параметр ніяк не впливає на зображення, які додаються в редакторі матеріалів.

КАТЕГОРІЇ

Макет Категорії (Categories) підтримує відображення повного дерева категорій або його частини. Це зручно для сайтів з ієрархічною організацією даних, однак дану можливість можна використовувати і для створення карти або змісту сайту.

Опис категорії вищого рівня (Top-Level Category Description). Дозволяє включити або виключити відображення опису категорії вищого рівня (або кореневої категорії) на сторінці з ієрархічним поданням категорій.

Рівні підкатегорій (Subcategory Levels). Визначає кількість рівнів в поданні. Очевидно, що існує межа числа рівнів, які можна ефективно відобразити на одній сторінці.

Порожні категорії (Empty Categories). Вмикає відображення всіх категорій, в тому числі і порожніх, або тільки тих, з якими пов'язані матеріали.

Описи підкатегорій (Subcategories Descriptions). Дозволяє включити або виключити відображення опису, яке ви задали для кожної з категорій в дереві.

Кількість матеріалів в категорії (# Articles in Category). Ви можете включити або вимкнути виведення на екран кількість матеріалів у кожній з категорій.

БЛОГ / ВИБРАНІ

В макетах Блог (Blog) і уподобань (Featured) на одній сторінці відразу для декількох матеріалів виводиться вступний текст (або ж повний текст, якщо ви не визначаєте вступний текст для матеріалів).

На всю ширину (Leading Articles). Головні матеріали виводяться вгорі уявлення на всю ширину сторінки. У цьому полі ви задаєте кількість матеріалів, які будуть відображатися таким способом.

Тільки введення (Intro Articles). Ці матеріали виводяться в колонках, розташованих під головними матеріалами. Вкажіть в даному полі кількість матеріалів, які будуть відображатися як «вступні».

Кількість колонок (Columns). Задайте число колонок, в яких будуть виводитися матеріали. Найчастіше задають значення, кратне кількості «введення них» матеріалів. Таким чином, якщо ви створюєте три колонки, то у вас повинно бути три, шість, дев'ять або дванадцять «вступних» матеріалів.

Кількість посилань (Links). Під «вступними» матеріалами можна показувати додаткові посилання (тільки заголовки, без тексту) на інші матеріали. Вкажіть в даному полі кількість посилань.

Порядок розміщення в колонках (Multicolumn order). «Вступні» матеріали, текст яких займає кілька рядків, можна виводити послідовно (спочатку зверху вниз заповнюється перша колонка, потім друга і т. Д.) Або ж поперек (перший матеріал в першій колонці, другий - у другій і т. Д.) . Виберіть в списку бажане значення.

МАКЕТИ СПИСКУ

На вкладці Макети списку (List Layouts) містяться параметри макетів, в яких матеріали з однієї категорії перераховуються в форматі списку. Список може включати кілька колонок і підтримує фільтрацію.

Список вибору кількості елементів на сторінці (Display Select). Дозволяє включити або виключити відображення списку, в якому користувачі вибирають кількість елементів для відображення на одній сторінці.

Поле фільтра (Filter). Дозволяє задати одне поле (наприклад, заголовок або ім'я автора), за яким користувачі зможуть фільтрувати список матеріалів.

Заголовки таблиць (Table Headings). Дозволяє включити або виключити відображення заголовків для кожної з колонок в списку.

Дата (Show Date). Вмикає або вимикає відображення дати публікації матеріалу.

Формат дати (Date Format). Дозволяє вказати формат дати, наприклад Month Day Year або Day Month Year.

Показувати хіти в списку (Show Hits). Вмикає або вимикає відображення кількості переглядів матеріалу.

Показувати автора в списку (Show Author). Вмикає або вимикає відображення імені автора матеріалу.

ЗАГАЛЬНІ НАЛАШТУВАННЯ

Параметри на вкладці Загальні настройки (Shared Options) поширюються на кілька різних макетів.

Порядок категорії (Category Order). Для уявлення, що включає кілька категорій, в цьому списку можна вибрати варіант сортування: алфавітна сортування за назвою в прямому або зворотному порядку, сортування за датою або по порядку в Менеджері категорій.

Порядок матеріалів (Article Order). Матеріали можуть бути впорядковані за автором, датою, назвою, кількістю переглядів або згідно з порядком в Менеджері матеріалів. Більшість варіантів також підтримують відображення в прямому або зворотному порядку.

Розбиття на сторінки (Pagination). Ви можете включити або виключити відображення посилань Назад (Previous) і Далі (Next) внизу сторінки. Найчастіше ці посилання використовуються, коли матеріалів досить багато - більше, ніж може вміститися на одній сторінці.

Результати розбиття на сторінки (Pagination Results). Включає відображення загальної кількості сторінок поруч з посиланнями Назад (Previous) і Далі (Next).

ІНТЕГРАЦІЯ

Параметри на вкладці Інтеграція (Integration) керують інтеграцією ваших матеріалів з іншими веб-сайтами і розширеннями.

Посилання на стрічку новин (Show Feed Link). Joomla! підтримує автоматичне створення RSS-потoku для уявлень, що складаються з декількох матеріалів

(списки, блоги, вибране). Цей параметр включає або вимикає відображення посилання на подібне уявлення (стрічку).

Для кожного об'єкта стрічки показувати (For Each Feed Item, Show). Якщо ви включили трансляцію своїх матеріалів в RSS-стрічку, то виберіть варіант матеріалу, який буде представлений в стрічці: повний текст або тільки вступна частина.

Показувати «Детальніше» (Show Read More). Дозволяє додавати в стрічку посилання «Докладніше» (Read more).

ПРАВА

Налаштовуючи права доступу, ви визначаєте, які дії щодо матеріалів і категорій в компоненті Матеріали (Content) можуть виконувати ті чи інші групи користувачів. Тут все влаштовано так само, як і в розділі загальних налаштувань сайту, про який говорилося вище. Єдина відмінність полягає в тому, що права, визначені на цій вкладці, поширюються тільки на матеріали, а не на весь сайт. Помінявши значення будь-яких параметрів в налаштуваннях матеріалів, не забувайте клацати на кнопці Зберегти (Save) у верхній частині екрану.

Рекомендується вам спробувати різні значення, відмінні від значень за замовчуванням, щоб підібрати оптимальну конфігурацію для свого сайту. Список додаткових параметрів, які ви бачите при редагуванні окремих матеріалів, збігається з набором глобальних параметрів матеріалів, але дозволяє встановлювати значення, які будуть діяти тільки для конкретного матеріалу. Крім того, багато з налаштувань повторюються на екрані створення пункту меню типу Матеріал (Article). В цілому, безліч пропонованих в Joomla! параметрів забезпечують можливість дуже точного налаштування макета сайту, надаючи доступ до найдрібніших деталей. У міру того як ви будете знайомитися з параметрами і застосовувати їх у своїй роботі, вони перестануть здаватися вам такими складними.

Якщо можливостей редактора матеріалів для необхідного редагування недостатньо, тоді здійснюється редагування коду: Розширення – Шаблони – Шаблони – Параметри вашого шаблону – відкриваємо потрібну папку та редагуємо код. Зберігаємо зміни. Для того, що знайти потрібний файл та рядок, потрібно у браузері за допомогою відладчика (F12) на панелі справа знайти необхідний параметр.

Хід роботи

1. У головному меню панелі керування Joomla! Виберіть **Матеріали - Менеджер матеріалів - Створити**.

2. Вибираючи **Матеріали - Менеджер матеріалів** можна відкриється сторінка з вже створеними статтями. Їх можна переглянути, відредагувати або видалити. Щоб додати нову статтю, натисніть кнопку **Створити** в лівій верхній частині сторінки.

3. У полі **Заголовок** введіть назву статті. Натиснути кнопку **Зберегти**. Це дасть можливість змінити або скоротити **Аліас** (при потребі!, якщо дуже довгий заголовок).

4. В основне поле вставте текст статті (використовуючи гарячі клавіші). Розбити вставлений текст на абзаци. Задати заголовки (крім H1 – він призначений для заголовку статті) та необхідне форматування. Перевірити вихідний код . При потребі, відредагувати код.

5. Вставити зображення у статті. Встановити курсор у тексті **Зображення – Вибрати файл – Завантажити**. Клацнути по зображенню, тоді до нього з'явиться URL-адреса зображення. Заповнити необхідні поля. Перевірити вихідний код . При потребі, відредагувати код.

6. Коли матеріал готовий, зліва у списку вкладки **Матеріал** вибрати розділ, якому він належить. Крім того, ви можете додати запис в обране, якщо натиснете **Так** в однойменній області (це дасть змогу побачити матеріал на сайті).

7. Зі спадного списку доступ виберіть, хто може переглядати матеріал. За замовчуванням встановлений рівень доступу **Public** — це означає, що сторінка буде перебувати в публічному доступі і переглянути її зможе будь-хто.

8. У полі **мітки** введіть теги поста.

9. Вводимо мета дані для пошукових систем вкладка **Параметри публікації**.

10. Коли матеріал буде повністю готовий до публікації, натисніть кнопку **Створити та Зберегти**.

11. При потребі змінити налаштування Менеджера матеріалів.

12. Рекомендована на початку вибрати: Вкладка Матеріали: Заголовок як посилання – Ні, Заголовок інформації про матеріал, Заголовок категорії, Автор, Дата публікації, Показувати заголовок разом з «Детальніше», Показувати мітки, Кнопка друку, Кількість переглядів – Приховати). Зберегти.

Все інше поки без змін.

13. Аналогічний способом створюємо необхідну кількість статей.

14. Прибрати меню (НОМЕ), яке створюється автоматично: Меню – Main Menu – відкрити НОМЕ меню – ввести заголовок. В Параметрах сторінки – ввести заголовок сторінки в браузері та вибрати Ні для пункту Показувати заголовок сторінки. Зберегти зміни.

Інший варіант створення статей (розміщення частини статті з зображенням preview та частиною тексту з кнопкою докладніше):

1. Створюємо нову статтю (або вже в готовій редагуємо). В режимі редагування переходимо на вкладку **Зображення та посилання**. Задаємо: прописуємо альтернативний текст та вставляємо зображення для **Зображення для ввідного тексту (preview меншого розміру)** та для **Зображення для повного тексту** (бажано різні).

2. Розділяємо текст статті вставляючи кнопкою на панелі інструментів **Докладніше**.

3. **Зберегти та закрити**.

4. Аналогічний способом створюємо необхідну кількість статей.

Контрольні запитання

1. Які особливості роботи з візуальним редактором?
2. Як розмістити матеріали в Joomla!?
3. Які основні налаштування необхідно здійснити для коректної роботи над матеріалами?

Лабораторна робота 7

Тема. Встановлення та налагодження слайдера

Мета: навчитися створювати слайдер та розміщати його.

Теоретичні відомості

Під слайдером розуміється елемент веб-сайту, поперемінно відображає певний контент.

Слайдер складається зі слайдів - окремих елементів контенту, які відображаються в поточний момент часу, а також він може включати інші елементи:

- кнопки пагінацію - для відображення певних слайдів. Пагінацію - це посторінковий вивід даних. Тобто це такий висновок, коли дані виводяться не всі відразу, а невеликими частинами (сторінками);

- кнопки вліво / вправо - для переходу до попереднього / наступного слайда;
- мініатюри слайдів.

Також слайдери, як правило, мають в арсеналі ряд налаштувань, що дозволяють встановлювати:

- автоматичну зміну слайдів,
- час зміни слайдів,
- затримку зміни слайдів при наведенні курсору,
- анімацію зміни слайдів,
- різний контент слайдів,
- та ін.

Слайдери в Joomla! можуть відображати наступний контент:

- довільний контент: ви самі визначаєте вміст кожного слайда;
- матеріали компонента: слайди будуть містити деяку інформацію з певних матеріалів компонента контенту або з будь-якого іншого компонента в залежності від можливостей слайдера.

Слайдери початкового рівня представляють із себе:

- зміну картинок з ефектами,
- додавання тексту на слайд в певному місці,
- висновок вмісту контенту і деяких компонентів.

Підходять для показу галереї, красивих зображень або списку останніх матеріалів.

Слайдери просунутого рівня відрізняються великою опрацюванням деталей. Їх дозволяють створювати потужні компоненти, які можна порівняти з

опрацювання деталей з конструкторами Лендінгем, але їх можливості спрямовані виключно на створення слайдера. Метафорично конструктор Лендінгем - це фарбувальний цех машин, а конструктор слайдерів - це художня майстерня по віп-фарбування дрібних деталей.

Основні відмінності просунутих слайдерів:

1. *Полотно*. Для створення слайдерів нам надається полотно на якому ми можемо позиціонувати елементи у вільному порядку. Як в фотошоп накидаємо елементи і розміщуємо їх на полотні. Не потрібні відступи і позиціонування елементів, просто перетягуємо мишкою і залишаємо в потрібному місці.

2. *Шари*. Кожен аддон для слайда (текст, зображення, заголовок, кнопка та інше) є шаром і має свої налаштування.

3. *Ефекти*. Велика кількість ефектів, які можна призначити на появу і зникання кожного шару. Всі види параллакса як для слайдера цілком, так для слайдів і його верств. Шари можуть з'являтися, рухатися і зникати по певних подій.

4. *Розміри і адаптивність*. Будь-які розміри: на всю ширину, у всю висоту і різні варіації заповнення простору фоном, а так само опрацювання слайдів для мобільних пристроїв.

5. *Детальна налаштування всіх елементів*. Ми можемо налаштувати в більшості своїй будь-які елементи слайдера і вписати його в свій дизайн. Більшість слайдерів початкового рівня нав'язують свої базові настройки і елементи управління в результаті чого може відбуватися змішання стилів.

6. *Динамічний контент*. Створення слайда і шаблону для автоматичного заповнення динамічним контентом, т. Е. Матеріалами з інших розширень: магазини, блог, соц. мережі, стандартний контент, RSS-стрічки і багато іншого. В базових слайдерах теж є така можливість, але істотно менша кількість джерел з дуже слабкими можливостями настройки зовнішнього вигляду.

З боку технічної реалізації слайдер для сайту є нічим іншим як програмним кодом, створюваним за допомогою HTML, CSS, а також JavaScript. Сьогодні можна як знайти вже готові платні та безкоштовні слайдери для сайтів, так і замовити їх індивідуальне виготовлення в компаніях, що спеціалізуються на веб-розробці, наприклад, у студіях веб-дизайну.

Функціонал слайдерів для сайтів може бути різним: найпростіші слайдери можуть працювати в режимі тільки послідовного перегляду, складніші слайдери нададуть можливість «перегорнути» сторінку вручну, перейти на матеріал або повнорозмірне зображення тощо. Втім, загальний алгоритм роботи будь-якого слайдера завжди приблизно однаковий.

Щоб встановити готовий слайдер на сайт, багато часу і зусиль не потрібно. Досить файли слайдера помістити у відповідну директорію сайту (залежить від

CMS), а потім у потрібному місці сторінки сайту викликати ті функції, що відповідають за відображення слайдера. При цьому зазвичай є можливість допрацювати дизайн слайдера, щоб вписати його в дизайн сайту.

Nivo Slider - це, мабуть, один з найбільш популярних слайдерів в мережі. Це і дивно, виходячи з того, що пропонують нам розробники слайдеру: різні привабливі ефекти зміни слайдів, кілька тем оформлення на вибір, безліч налаштувань і, звичайно ж, адаптивність, куди ж без неї в сучасному Інтернеті. Є різні версії Nivo Slider: Pro (платна) Free (безкоштовна).

Чому саме Nivo Slider оообщно використовують для престижних проєктів? Він дуже легкий в установці, налаштуванні і адаптації під різні движки з CMS. Всього пару рядків коду, і Nivo Slider почне свою роботу.

Хід роботи

1. Скачати Nivo Slider. Потрібно скачати модуль та компонент до Nivo Slider. Наприклад, можна скачати за таким посиланням <https://www.unitecms.net/joomla-extensions/unite-nivo-slider/download>

2. Для слайдера підібрати необхідну кількість зображень одного розміру (1920*550 px).

3. Встановити модуль та компонент слайдера через менеджер розширень: у головному меню панелі керування Joomla! виберіть **Розширення - Менеджер розширень – Встановити** – перетягнути скачений архів компонента та модуля.

4. В **Медіа-менеджері** (Матеріали - Медіа-менеджер) створити папку для зображень слайдеру (назва англійською мовою, наприклад slider). Завантажити у цю папку підготовлені зображення.

5. Відкрити встановлений модуль слайдера (**Компоненти – Unite Nivo Slider**).

6. Далі необхідно створити слайде: Створити – Написати заголовок (наприклад Слайдер) – Аліас (англійською, наприклад slider), State – опубліковано – Зберегти та закрити.

7. Додати у слайдер зображення: у рядку встановленого слайдера вибрати посилання Edit Slides – Створити – у віконці New задати заголовок (наприклад, slider 1), якщо на сайті декілька слайдерів, то вибрати необхідний слайдер у пункті Slider. Далі Slider image – вибрати шлях до необхідного зображення. При портебі, можна написати назву малюнка, яка буде відображатись на слайдері. Зберегти та закрити.

Через кнопку **Створити** додати необхідну кількість зображень.

8. В параметрах Slides (**Компоненти – Unite Nivo Slider - Slides**) можна змінювати **Порядок** та переглянути, як буде виглядати зображення **Slider image**.

9. Для виведення слайдера на сайт, необхідно визначити модуль (його позицію) на сайті, де він буде знаходитись. Для цього в Менеджері шаблонів (Розширення - Шаблони) включити в налаштуваннях *Перегляд позиції модулів* (перед розміщення сайту цю позицію відключати). З переліку *Стилей* знайти свій стиль та натиснути на зображення «ока».

10. Виведення слайде на сторінку сайту. Розширення – Модулі – з’явиться в переліки зі стандартними *Unite Nivo Slider* – натиснути на заголовок. В параметрах задати:

Вкладка Модуль: Заголовок – Приховати, Позиція – задати необхідну позицію (уважно вибрати свій шаблон), Стан – Опубліковано.

Вкладка Прив’язка до пунктів меню: вибрати Тільки для вибраних сторінок.

Зберегти зміни. Далі можна переглянути створений слайдер на веб-сторінці вашого сайту.

11. Налагодження слайдеру. На вкладці General Settings задати Width (1110) Height (470). Розміри потрібно підбирати самостійно або ввести цифри для прикладу. Далі, при потребі, змінити час показу слайду (Pause Time) та час переходу (Animation Speed). Зберегти зміни. Далі оновлюємо сторінку сайту й у браузері та переглядаємо зміни.

12. Відключення кнопок переходу внизу слайдера. На вкладці Appearance Settings – Control Nav – False. Зберегти зміни.

13. На наступних вкладках редагування слайдеру можна задати вирівнювання, рандомну зміну зображень. Також, при подальшому встановленні модулів, можуть виникнути конфлікти між їх бібліотеками, тому для налагодження потрібно буде скористатись вкладкою Додаткові параметри.

14. Аналогічним способом, при потребі можна створити декілька слайдерів (наприклад, на різних сторінках).

Контрольні запитання

1. Що таке слайдер в Joomla!?
2. Що таке модуль? Що таке компонент?
3. Як розміщати та налаштовувати слайдер?
4. Які є вимоги до зображень слайдеру?

Лабораторна робота 8

Тема. Створення HTML модуля в Joomla!

Мета: навчитися створювати HTML модуль та розміщати його.

Теоретичні відомості

Модулі – невеликі інформаційні блоки, що розміщуються навколо основного контенту Joomla!. Модулі, поряд з плагінами і компонентами, відносяться до розширень системи. Існують модулі як доповнення до компонентів і самостійно. Наприклад, модуль типу HTML-код, існує незалежно від інших розширень і дозволяє вивести довільний текст на сторінки сайту.

Призначення модулів Joomla!:

- поліпшення інформативності сайту (інформаційні модулі);
- підвищення юзабіліті сайту (урізноманітнення вигляду сторінок сайту, підвищуючи їх привабливість для користувача);
- створення унікальних сторінок сайту (модулі можна вибірково прив'язувати до окремих пунктів меню сайту);
- покращення навігації по сайту (модулі «хлібні крихти», меню сайту, список розділів сайту і т.п.);
- створення інтерактивного спілкування з відвідувачами сайту (модулі підписки, реєстрації та авторизації);
- монетизація сайту (рекламні модулі в будь-якому місці сайту).

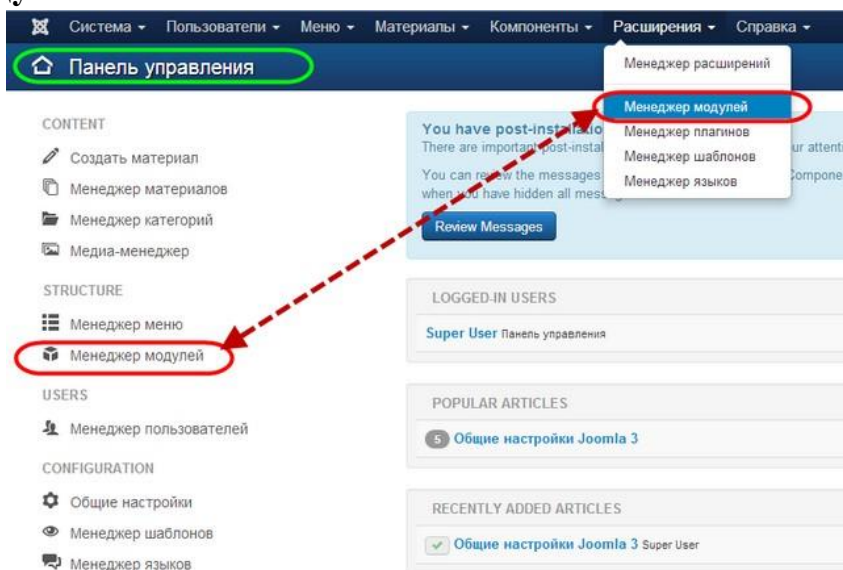
Типи модулів Joomla!. За замовчуванням, в системі CMS Joomla! передбачені більш десятка типів модулів. Більшість модулів відносяться до компонентів системи, але є і незалежні. Варто відзначити, що практично всі сторонні розширення Joomla! мають свої інформаційні модулі, іноді кілька.

Щоб зрозуміти значущість модулів, перерахую основні типи модулів (Вкладка Розширення → Менеджер модулів):

- RSS-стрічка новин: дозволяє показувати новинну стрічку;
- модуль банери: показ діючих банерів, створених в компоненті «Банери»;
- вхід на сайт: виводить форму для авторизації на сайті;
- модуль категорії: з його допомогою виводимо список категорій, з однієї батьківської категорії;
- модуль «Хто на сайті»: показує кількість відвідувачів на сайті в даний момент;
- кілька типів модулів виводять різні матеріали сайту.

Управління модулями

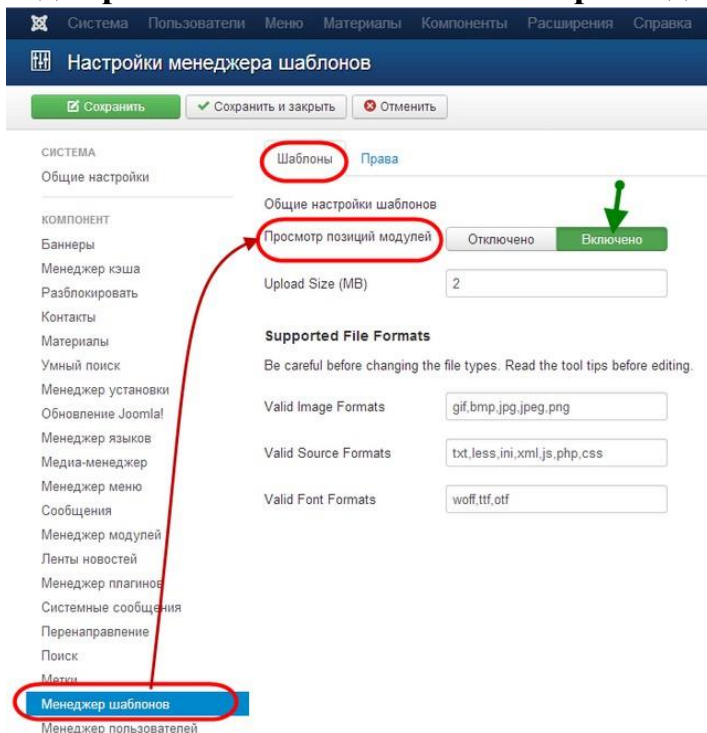
Управління модулями Joomla! 3 зосереджено в **Менеджері модулів** - вкладка верхнього меню **Розширення – Менеджер модулів**. Увійти в менеджер модулів можна з **Панелі управління**, група налаштувань **Структура – Менеджер модулів**.

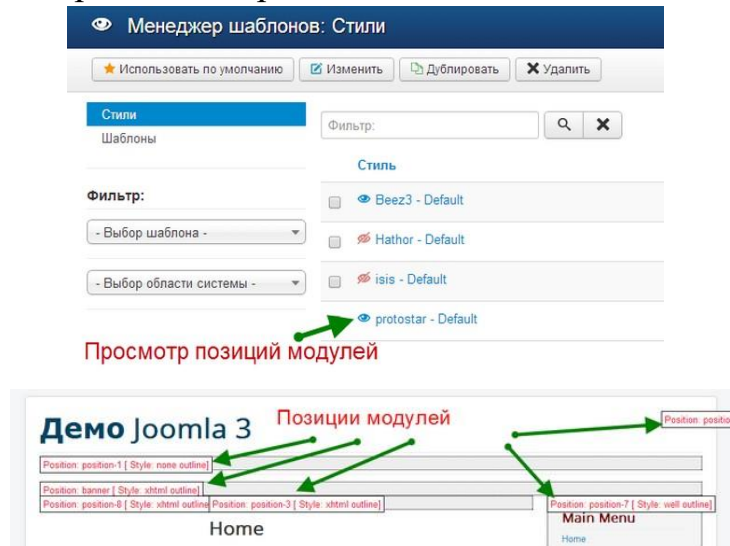
Модулі не розкидані по сайту хаотично, в кожному шаблоні Joomla!, при його верстці, передбачені певні місця для модулів, так звані позиції модулів.

Перегляд позицій модулів шаблону

Щоб подивитися позиції модулів будь-якого шаблону Joomla! 3, спочатку включіть цю можливість, зайшовши на вкладку, **Система – Налаштування – Менеджер шаблонів – Шаблони – Перегляд позицій модулів – Включено**.

Далі, входите в **Менеджер шаблонів**, вкладка **Розширення** → **Менеджер шаблонів** і натискаєте на значок **Око** зліва від назви шаблону. У новій вкладці, відкриється сторінка з зазначеними позиціями модуля цього шаблону.

Налаштування модулів

При створенні модулів потрібно виставити їх налаштування. Основна настройка модуля це місце його розміщення (позиція модуля). Варто відзначити, що модуль можна опублікувати, але не розміщувати на сайті в позиціях модулів (позиція - ні). Створений і опублікований, але не розміщений модуль, можна, наприклад, вставити модуль до статті.

Прив'язка модулів до сторінок сайту. У налаштуванні модулів, в пункті «Прив'язка до пунктів меню», можна визначити, де показувати модуль, а де ні.

Ще одне цікаве, налаштування, це «Кешування модулів». Зазвичай, інформація модулів часто змінюється. Тому їх краще не кешувати або ставити, мінімальний час зберігання кешу модулів, погодившись з їх оновленням.

Хід роботи

1. Визначити позицію модуля.
2. Для створення модуля виберіть **Розширення - Модулі – Створити – HTML-код**. Задайте Заголовок (зрозуміла назва, щоб потім було легше орієнтуватись, якщо їх буде багато). Вибрати **Приховати** заголовок. Встановити позицію модуля.
3. За допомогою візуального редактора створити таблицю з необхідною кількістю стовбців та рядків (наприклад, для створення 3-х колонок вибираємо 3 стовбці та 1 рядок). При потребі, збільшити розмір таблиці та можна переглянути зміни на сайті (попереднього зберегти зміни). На сайті з'явиться полотно з певним зафарбуванням, відповідно до стилю шаблону.

4. Заповнити таблицю необхідною інформацією та малюнками. Малюнки попередньо завантажити у потрібну папку: **Матеріали – Медіа менеджер**.

5. Відредагувати створену інформацію в таблиці. Це можна зробити за допомогою візуального редактора або редагуючи код (кнопка < >). Збережіть зміни та закрийте модуль.

6. Аналогічним способом, при потребі можна створити інші модулі (наприклад, на різних сторінках).

Контрольні запитання

1. Як працювати з менеджером модулів?
2. Типи модулів Joomla!
3. Які особливості роботи з модулями в Joomla!
4. Як здійснюється перегляд позицій модулів шаблону?

Лабораторна робота 9

Тема. Встановлення та налаштування галереї

Мета: навчитися створювати галерею та розміщати її.

Теоретичні відомості

Фото і картини – це невід'ємна частина будь-якого сайту і матеріалу. Галерея Joomla! допоможе вам прикрасити сторінку вашого сайту і дозволить йому виглядати набагато красивіше, професійніше. Компонентів, розширень і модулів галерей для Joomla! величезна кількість, і вибрати одну з них - зовсім непросте завдання.

На сьогоднішній день існує безліч галерей для Joomla!: від найпростіших до самих «крутих». Модулі відрізняються один від одного різноманітними візуальними спецефектами (вицвітання, збільшення при наведенні миші). А розширення (які включають модуль, компонент і плагін) - різним набором функцій, додатковими можливостями (створення слайд-шоу, інтеграція з популярними програмами, такими як, K2). Розглянемо одну з найбільш популярні сьогодні розробку

Simple Image Gallery

Простий, зрозумілий інструмент. Дозволяє швидко створювати красиві галереї без надмірностей.

Переваги:

- Безкоштовне завантаження.
- Остання версія сумісна з Joomla! 3.x-4
- Зрозумілий дизайн.

Функціональність

Це простий для налаштування плагін, що володіє проте всіма функціями, які очікують від нього користувачі:

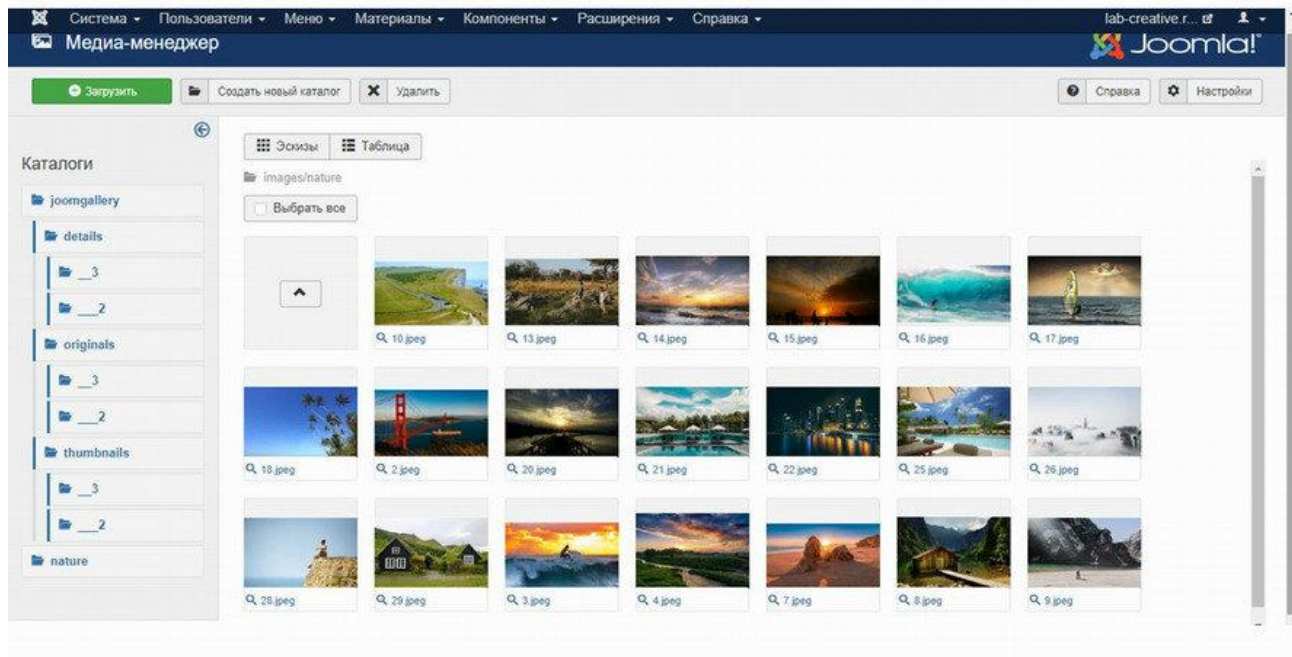
- підтримує всі поширені формати графічних файлів;
- два варіанти завантаження - на сервер або через медіа-менеджер;
- мініатюри з'являються автоматично, але адміністратор сайту може задати вручну ширину, висоту;
- мініатюри стискаються (за рахунок цього зменшується навантаження на сервер, збільшується швидкість завантаження);
- допускається розміщення декількох альбомів на одній сторінці;
- застосування jQuery обраної версії;
- демонстрація повнорозмірних фото з автоматичною зміною кадрів.

Є і унікальна опція - спливаючі підказки. Завдяки їм робота з «додатком» дається легко.

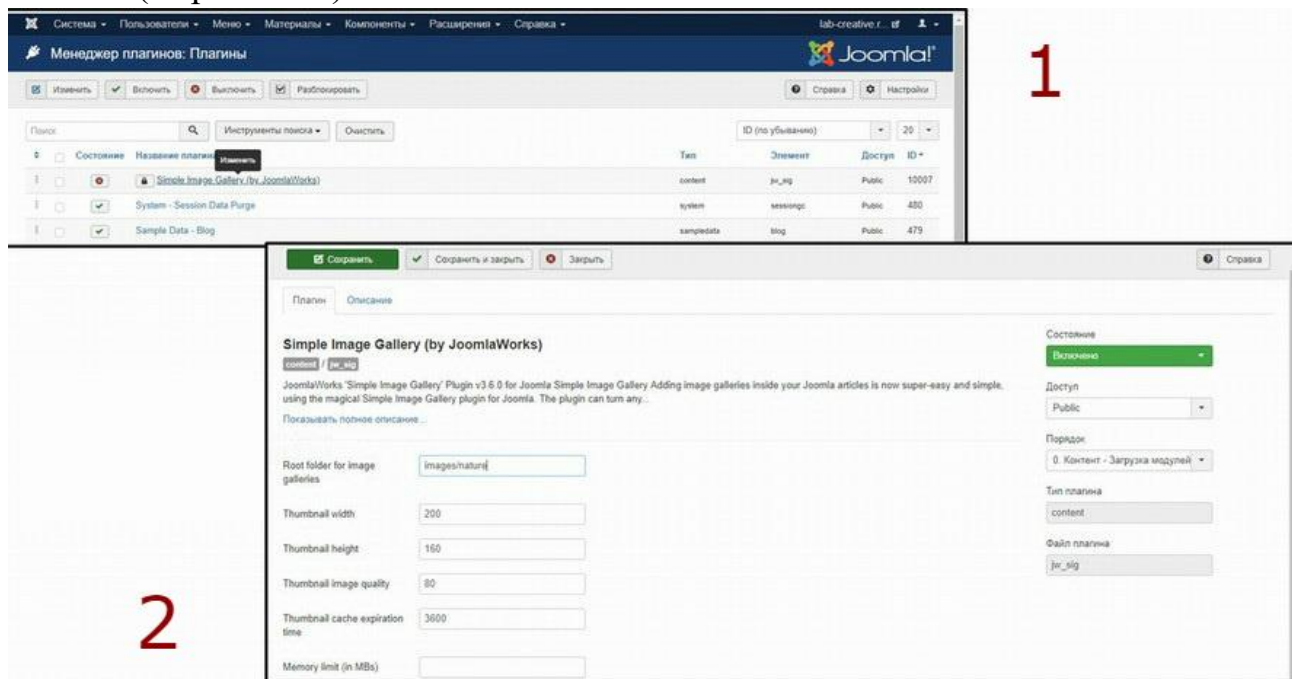
Налаштування

Потрібно скачати з порталу розробника.

Створимо і заповнимо нову директорію.

Відкриємо менеджер плагінів, знайдемо Simple Images (Скріншот 1), включаємо (Скріншот 2).

Перш ніж зберегти, звернемо увагу на наступні моменти:

- шлях до кореневої папки,

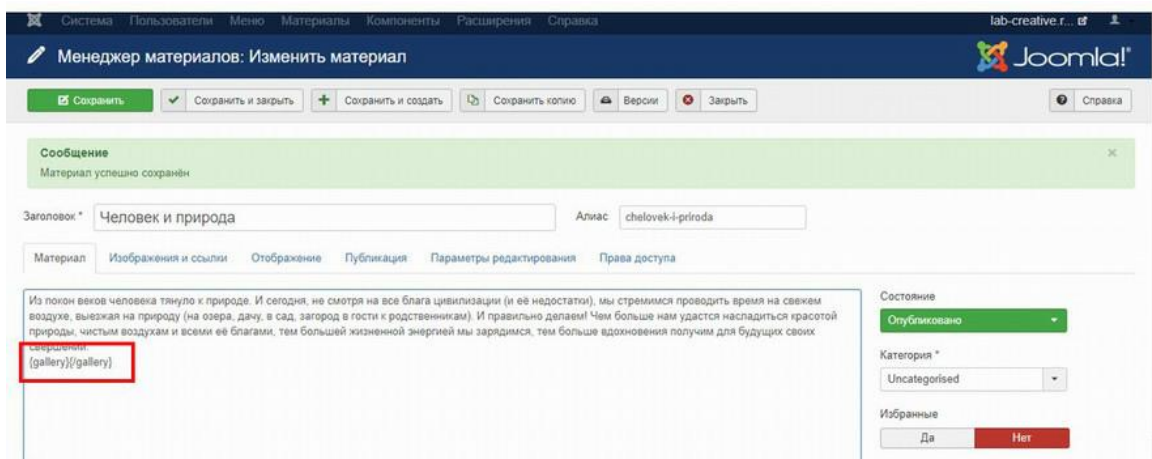
- для лайтбокс і слайдера необхідно підключення бібліотеки jQuery (але варто її відключити, якщо вона вже використовується іншими встановленими розширеннями, наприклад, K2),

- «Габарити» мініатюр (якщо не вказати, будуть підібрані автоматично),
- якість (звичайно, бажано поставити 100%, якщо достатньо місця на сервері, хоча прийнятним вважається 70-90%).

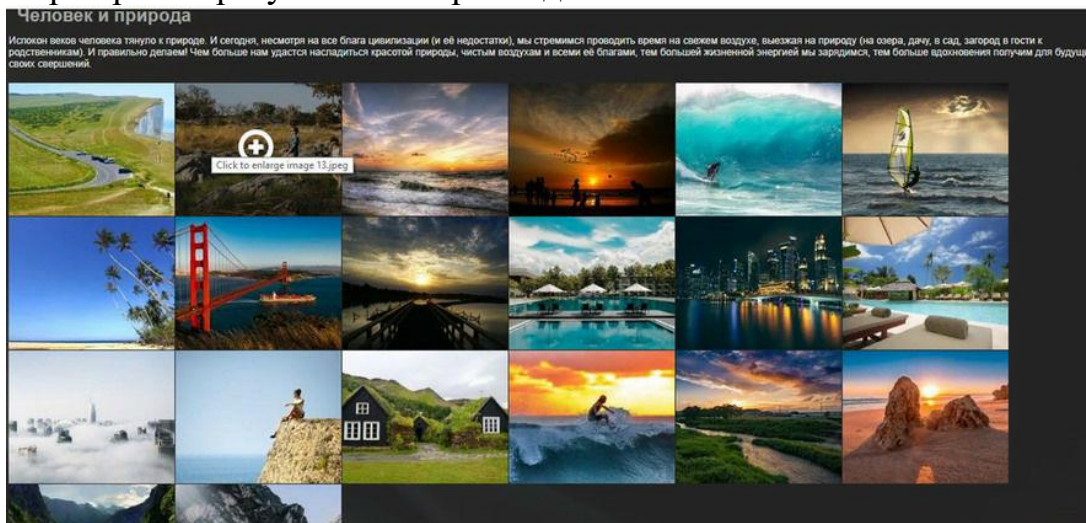
Підбираючи малюнки, подбайте про однакових пропорціях, інакше мініатюри будуть обрізатися абияк.

На вкладці «Додаткові параметри» задайте час зберігання кешу мініатюр - 1440 (не залишайте 0, оскільки сервер буде перевантажуватися, створюючи кожного разу заново мініатюри).

Результат роботи відображається в будь-якому місці статті за допомогою простого html коду: «{gallery}» _____ «{/ gallery}». Між даними тегами має стояти назва директорії, з якої на сайт вивантажуються малюнки. Але якщо ви прописали назву в поле «шлях до папки», вставляємо тільки теги, ні чим не розділяючи їх.

Перевіряємо результат. Наприклад:

При наведенні з'являється значок лупи, яка відкриває повномасштабний варіант картинки. Кнопками в верхньому кутку вікна запускається Автовідтворення, спрацьовує повноекранний режим.

А також завантажити знімок, поділитися ним; активувати режим Thumbnails.

Назва даної розробки виправдовує себе - це дійсно Simple (простий) інструмент, на відміну від попереднього не вимагає довгих «копаній» - макети встановлені, прописані авторами SimpleImage.

Хід роботи

1. Визначитись з однією із безкоштовних галерей для Joomla! Буде розглянуто встановлення галерею на розширення SIGE - Simple Image Gallery для CMS Joomla! 3.

Галерею можна вставляти в статті, модулі тощо.

2. Скачати розширення за посиланням <https://kubik-rubik.de/sige-simple-image-gallery-extended> . При потребі, ознайомтесь з інформацією про розширення. Скачати звичайну версію, наприклад [SIGE - Simple Image Gallery Extended - Joomla! 3](#).

3. Скопіювати констукцію {gallery}joomla-rocks{/gallery} в Usage of the SIGE plugin. Зберегти в текстовому форматі тимчасово.

4. Підготувати зображення для галереї. Зображення мають бути одного розміру.

5. Для встановлення розширення галереї виберіть **Розширення – Менеджер розширень** – завантажуюємо скачаний архів. З'явиться повідомлення «Встановлення компонента успішно завершено».

6. Вибираємо **Розширення – Плагіни**. Відкрити встановлений плагін Content - Simple Image Gallery Extended – SIGE. Встановлюємо: Стан – Включити.

7. Відкриваємо вкладку Параметри Галереї (Gallery) ознайомитись з параметрами. При потребі в подальшому ввести потрібні правки.

8. В Thumbnail (Параметри ескіза) встановити ширину та висоту, кількість зображень (рекомендовано для однієї сторінки до 10 зображень всього).

9. В Original image (Параметри: початкове зображення) встановити розміри підготовлених зображень.

10. В JS View (Параметри вигляд JS) в Show image information (Інформація про зображення) вибрати Ні.

11. Зберігти зміни та закрити.

12. Завантажити у потрібну папку зображення: **Матеріали – Медіа менеджер**.

13. Зображення будуть встановлені у статтю. Можна вставити у будь-яке інше місце. Вибираємо **Матеріали – Менеджер матеріалів**. Відкриваємо потрібну статтю. Вставляємо попередньо скопійовану конструкцію `{gallery}joomla-rocks{/gallery}`. Між фігурними скобками вставити назву вашої папки з зображеннями. Зберегти зміни.

14. Аналогічним способом, при потребі можна створити інші галереї (наприклад, на різних сторінках).

Контрольні запитання

1. Що таке плагін?
2. Які особливості встановлення та налаштування галереї в Joomla!?
3. Які переваги та недоліки Simple Image Gallery?

Лабораторна робота 10

Тема. Розміщення відео з You Tube на сайті Joomla!.

Мета: навчитися розміщати відео з You Tube на сайті Joomla!.

Теоретичні відомості

Контент в форматі відео - затребуваний, оскільки дозволяє наочно побачити проблему і її рішення (задовольняє конкретну проблему цільової аудиторії). Застосовується все частіше, на абсолютно різних сайтах: починаючи з відеохостингу, закінчуючи новинними порталами, корпоративними сайтами. CMS Joomla! не відстає від мінливих умов роботи в Інтернеті і дозволяє вбудовувати відеоконтент в будь-яке місце шаблону, в матеріалах, стандартними методами і сторонніми компонентами.

Стандартний функціонал Joomla! хоч і надає інструменти за рішенням більшості типових завдань при створенні сайту, але ось, що стосується додавання відео матеріалів на сторінки майбутнього сайту, тут все досить обмежено. Таким чином, як правило, в CMS Joomla! вставка відео контенту реалізується з використанням додаткових розширень.

Способи вставки відео в Joomla!

Розмістити відео в контенті сайту через редактор можна за допомогою:

1. плагіна AllVideos;
2. шорткодів ShortCode Ultimate або інших ультимативних розширень;
3. призначеного для користувача HTML-коду.

Розглянемо плагіна AllVideos.

Дане розширення користується величезною популярністю в першу чергу завдяки тому, що є повністю безкоштовним.

Принцип роботи AllVideos простий: встановлюємо і активуємо плагін, після чого можемо вставляти відеоролики в Joomla! з YouTube та інших сервісів за допомогою шорткодів.

{youtube}посилання на відео{/youtube}

Приклад шорткода вставки відео с YouTube:

{youtube}tj_V7BDHTxk{/youtube}

Потім даний шорткод перетворюється в:

```
<div class="avPlayerWrapper avVideo">
```

```
<div class="avPlayerContainer">
```

```
<div id="AVPlayerID_0_0390e5e3928d306d1e22a07f2431470c" class="avPlayerBlock">
```



```
<iframe
src="https://www.youtube.com/embed/tj_V7BDHTxk?rel=0&fs=1&wmode=transparent" width="400" height="300" allowfullscreen="true" frameborder="0"
scrolling="no" title="JoomlaWorks AllVideos Player"></iframe>
</div>
</div>
</div>
```

Цей HTML-код і виводить на екран потрібне відео.

Хід роботи

1. Скачати плагін AllVideos за посиланням <https://www.joomlaworks.net/extensions/free/allvideos> для вашої версії Joomla!.

2. Для встановлення плагіну виберіть **Розширення – Менеджер розширень** – завантажуюємо скачаний архів. З'явиться повідомлення «Встановлення плагіна успішно завершено».

3. Вибираємо **Розширення – Плагіни**. Відкрити встановлений плагін AllVideos. Встановлюємо: Стан – Включити.

4. В налаштування для коректного зображення відео: залишаємо Select template – Responsive. Змінити при потребі розміри відео на сторінці (наприклад, 400x300). Переглянути інші налаштування та опис. За замовчування встановленні стандартні налаштування. Натискаємо **Зберегти та закрити**.

Відео буде встановлені у статтю. Вибираємо **Матеріали – Менеджер матеріалів**. Відкриваємо потрібну статтю. Вставляємо конструкцію {youtube}посилання на відео{/youtube}.

Між фігурними скобками вставити посилання на відео в You Tube.

З посилання на відео в You Tube потрібно взяти цифровий код, що знаходить в самому кінці після watch?v=

Зберегти зміни.

5. Аналогічним способом, при потребі можна додати інші відео.

Контрольні запитання

1. Яке значення та переваги застосування контенту в форматі відео?
2. Які особливості роботи та розміщення контенту в форматі відео?
3. Які особливості встановлення плагіну AllVideos

Лабораторна робота 11

Тема. Створення меню на сайті Joomla!.

Мета: навчитися створювати меню на сайті Joomla!.

Теоретичні відомості

Меню – це окремий блок, який має пункти меню. Функція меню - створення списку посилань на різні матеріали або розділи сайту. І формування параметрів виведення цих матеріалів. Тобто куди виконаний перехід і як буде виглядати ця стаття, категорія або розділ.

Категорію можна вивести різними способами: у вигляді блогу, у вигляді таблиці.

У блозі категорій: статті з розширенням розташовані на сторінці одна за одною у вигляді стовпчика або декількох стовпців і внизу сторінки можуть бути розташовані посилання на інші статті цієї категорії.

Таблиця категорії є сторінкою, на якій у вигляді посилань відображені заголовки статей даної категорії.

Після створення структури вмісту необхідно створити меню для користувачів сайту.

Меню - це набір кнопок, які приведуть користувача на конкретні об'єкти: статті, список категорій і т.п. Вивести інформацію на сайт можна як у вигляді блогу, так і у вигляді статичної сторінки.

Створення пунктів меню

Коли ми створювали в Joomla! пункт меню, щоб вивести посилання на сторінку, то використовували тільки один тип пункту - матеріал, хоча бачили, що список типів досить великий. Цей підпункт розповість про них детальніше.

На сторінці створення пункту меню є два обов'язкових елемента - Заголовок меню і Тип пункту меню. Для установки типу потрібно натиснути кнопку Вибрати і вказати значення в списку, що з'явився. Список типів складається з розділів і підрозділів, так що встановити значення вийде не менше, ніж в два кліка. Вибір типу здатний істотно змінити набір доступних в редакторі пункту меню налаштувань.

Типи пунктів меню:

- **Контакти.** Використовується, якщо потрібно вставити посилання на контакти. Пропонується чотири варіанти вставки: вибрані контакти, одиночний контакт, список груп контактів або перелік контактів певної групи.

- Стрічки новин. Як ми пам'ятаємо, стрічок новин в Joomla! приділено багато уваги: за замовчуванням навіть встановлюється однойменний багатофункціональний компонент для роботи з ними. Також їм присвячений цілий тип пунктів меню. Можна відобразити як окрему стрічку, так і список стрічок окремої категорії або всі існуючі групи стрічок.

- Матеріали. Єдиний вже знайомий розділ. Можна відобразити вступні частини матеріалів, окремий запис, обрані і архівні пости, список категорій і перелік статей в межах конкретної групи, а також форму створення нового матеріалу.

- Менеджер налаштувань. Містить всього два підпункту. Параметри конфігурації сайту — посилання на основні параметри ресурсу (назва, технічне відключення, рівень доступу, метадані), і Параметри шаблону — пункт буде вести на налаштування теми оформлення, якщо такі в активному шаблоні є.

- Менеджер користувачів. Все, що пов'язано з обліковими записами. Дозволяє вивести посилання на відновлення, зміна пароля і вихід з аккаунта, перегляд і зміна профілю користувача, форму реєстрації і авторизації. Особливо цією групою елементів добре поповнювати User Menu.

- Мітки. Висновок, орієнтований на теги: можна відобразити або самі мітки, або список пов'язаних з ними елементів у компактному і розширеному вигляді (самі теги вибираються в редакторі пункту меню після установки типу — у формі з'являться потрібні елементи).

- Обгортка (Wrapper). Виводить інформацію з вказаної сторінки у фреймі.
- Пошук. Відображає пошукову форму і видачу.
- Системні посилання. Цей тип дозволяє додавати зовнішні посилання-URL, що веде на матеріал поза вашого сайту, задати роздільник пунктів меню, послатися одним пунктом меню на інший.

- Розумний пошук. Дозволяє вставляти посилання на розумний пошук. Власне, тип пункту з'явився завдяки присутності в Joomla! однойменного компонента.

Налаштування пункту меню:

- Параметри категорії - шаблон сторінки категорія.
- Параметри макета Блогу - шаблон блогу. Можна вказати кількість колонок.
- Відображення - шаблон показу окремого матеріалу;
- Налаштування інтеграції - включаємо створення RSS стрічок для цього пункту меню.

- Параметри посилання. Тут можна вимкнути показ цього пункту меню на сайті.
- Параметри сторінки. Тут можна задати альтернативний заголовок, який буде видно в браузері. Також можна включити «Заголовок сторінки». Він буде видно на початку всіх сторінок цього пункту меню в тегах <h1>, що відповідає всім сторінкам категорії блогу.
- Метадані. Потрібно заповнити метадані для цього блогу, а саме description і keywords. Description повинен бути унікальним і довжиною не більше 165 знаків. Keywords не обов'язковий.

Хід роботи

1. Для створення меню вибираємо **Меню – Менеджер меню – Створити меню**. Задаємо заголовок, тип меню (може бути будь-який латинське слово, яке зрозуміло вказує на призначення меню, системний псевдонім). Натискаємо кнопку **Створити та закрити**.

Примітка: системне ім'я меню потрібно для створення унікальних значень в полях таблиці menu_types бази даних Joomla!.

2. Створення пунктів меню, проводиться на вкладці: **Меню – Назва меню – справа від назви меню натискаємо на зелений кружечок – в Менеджері меню: Пункти меню натискаємо Створити**.

3. Задаємо заголовок пункту меню, вибираємо тип пункту меню. Надаємо перевагу типу **Матеріали - Матеріал**. Прив'язуємо потрібну статтю (матеріал) та **Зберігаємо**. Пункт меню створений. Аналогічним чином створюємо інші пункти меню.

4. Залишилося розмістити меню на сайті. Меню можна розташувати горизонтально та вертикально. Випадає горизонтальне меню Joomla! розміщуємо в спеціальному модулі шаблону, під назвою «menu». У шаблоні можуть бути створені додаткові поля для розміщення меню, наприклад footermenu, tormenu. Вибираємо **Розширення – Модуль меню – Створити – вибираємо тип модуля Меню**.

5. На вкладці **Модуль**: задаємо заголовок, вибираємо потрібне меню, яке буде розміщатись на сайті, зазначаємо приховати назву заголовка, визначити позицію на сайті, стан – **Опублікувати**.

6. На вкладці **Прив'язка до пунктів меню** вказуємо на яких сторінках сайту показувати цей модуль з меню. На вкладці **Додаткові параметри** дивимось останній рядок: Стиль меню. Зазвичай в шаблоні в пункті меню для меню, передбачений горизонтальний тип меню, тому ставимо в стиль модуля «успадкував». Якщо в шаблоні не передбачено горизонтальне меню, то ставимо в стиль модуля horz (горизонтальне). Зберегти зміни.

7. Вертикальне меню створюємо аналогічним чином, але позицію вказуємо в правому або лівому сайдбарі сайту, а в стилі модуля вказуємо «успадкував» або будь-який стиль відмінний від horz.

Контрольні запитання

1. Що таке меню сайту?
2. Які типи пунктів меню використовуються в Joomla?
3. Які особливості налаштування пунктів меню в Joomla?

Лабораторна робота 12

Тема. Створення форми оберненого зв'язку в Joomla!.

Мета: навчитися створювати та розміщати форму зворотного зв'язку на сайті Joomla!.

Теоретичні відомості

Зворотній зв'язок на сайті дуже важливий, так як полегшує життя відвідувачам, дозволяючи оперативно налагодити з вами контакт. Сторінка контактів покращує юзабіліті (зручність) вашого сайту.

Щоб створити сторінку контактів, ні до яких стороннім розробок вдаватися не потрібно – Joomla! має в своєму арсеналі компонент Контакти. Теоретично з його допомогою можна створити скільки завгодно сторінок зворотного зв'язку (наприклад, для кожного власника сайту, для кожної філії магазину), але на практиці сторінка зворотного зв'язку буває потрібна всього одна.

Безумовно, можна скористатися можливістю відправлення листа на електронну пошту, вказану у контактах. Але цей спосіб занадто довгий і незручний, особливо якщо мова йде про невеликий питанні, рекомендації або зауваження.

У цьому зв'язку представляється логічним використання форми зворотного зв'язку.

Сутність та значення форми зворотного зв'язку для Joomla!

Форма зворотного зв'язку являє собою зручний інструмент для відправки повідомлень адміністрації сайту.

Ця невелика, але вкрай значуща деталь сучасних сайтів не призводить до створення зайвої ваги сторінки і не пов'язана з написанням значної кількості громіздких скриптів.

Система управління контентом Joomla! дозволяє створити форму зворотного зв'язку, яка має наступні переваги:

- просту настройку;
- красивий і зручний інтерфейс;
- можливість оперативної надсилання повідомлень;
- наявність контактної форми на всіх сторінках сайту;
- можливість обійтися без перезавантаження сторінки;
- захист від спаму.

Коли користувач надсилає адміністрації лист через даний компонент воно автоматично приходить на електронну скриньку власників сайту.

По суті, весь процес роботи форми зворотного зв'язку можна представити у вигляді двох етапів:

1. Заповнення відвідувачем потрібних полів;
2. Надсилання повідомлення.

Важливо відзначити, що подібна форма може складатися з довільної кількості полів різного призначення. При цьому такі поля, як «E-mail», «Ім'я», «Тема» і «Повідомлення» є обов'язковими.

Хід роботи

1. У головному меню панелі керування Joomla! відкрийте **Компоненти – Контакти**. На сторінці, що відкрилася, натисніть кнопку **Створити**.

2. З'явиться форма з порожніми полями. Тут потрібно вказати всі необхідні дані. Зокрема, поля «Ім'я», «Категорія» і «Пов'язаний користувач» є обов'язковими для заповнення. Крім того, можна вказати наступні контактні дані: «Посада», «Поштова скринька», «Місто», «Сайт», «Телефон» і т. д.

3. Встановлюємо стан **Опубліковано**. Якщо форма зворотного зв'язку налаштовується для мульти-язичного сайту, то також важливо вибрати мову, для якої вона буде відображатися.

4. На вкладці **Додаткова інформація** можна розмістити додаткові контактні дані, наприклад схему проїзду, або графік роботи, які можуть мати важливе значення для користувачів форми зворотного зв'язку.

5. На вкладці **Параметри публікації** за потреби вказати дату початку та кінця публікації, а також прописати мета-описи і мета-тег дозволити/заборонити індексацію сторінок.

6. На наступній вкладці **Параметри відображення** можна вибрати, які контактні дані необхідно опублікувати на сторінці, оскільки за замовчуванням опублікуються всі зазначені дані.

Примітка. Тут же слід встановити формат відображення форми зворотного зв'язку Joomla!.

Слід підкреслити, що все доступно три варіанти відображення:

Згортатися списки — на сторінці буде два або три пункти: контакт, форма зворотного зв'язку і додаткова інформація, розташовані вертикально;

Вкладки — будуть відображатися ті ж вкладки, тільки горизонтально;

Звичайний — на сторінці буде видно всі вказані контактні дані.

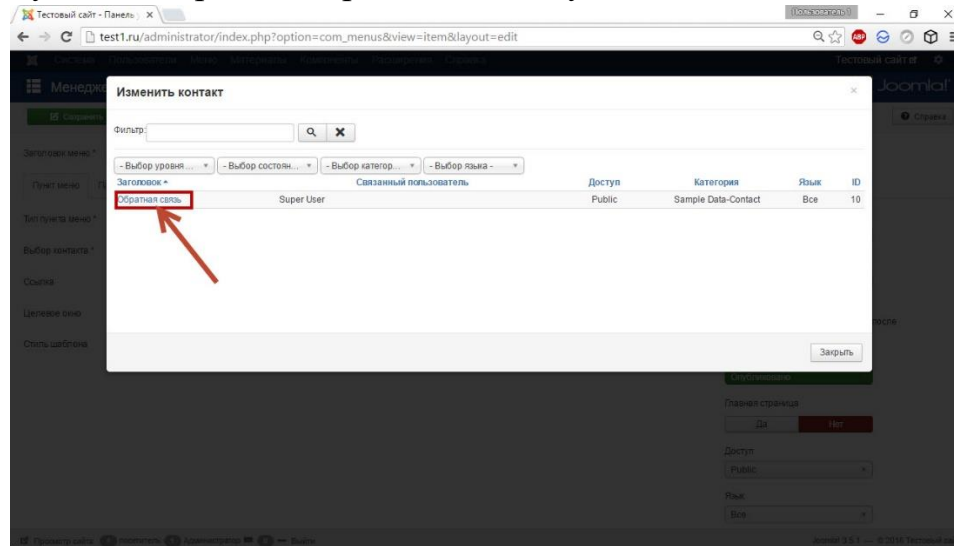
7. На вкладці **Налаштування відображення контактів** з випадаючого списку **Показувати форму зворотного зв'язку** вибрати **Показати**.

8. Після того, як вказані всі необхідні дані, потрібно натисніть кнопку **Зберегти**.

9. Необхідно сформулювати пункт меню для створеного контакту. Для цього потрібно перейти в розділ Меню – Головне меню (меню, куди хочете помістити посилання на сторінку контактів) – Створити пункт меню.

10. У полі **Заголовок** введіть назву нового пункту. В області **Тип пункту меню** натисніть кнопку **Вибрати**, у списку клацніть **Контакти – Контакт**.

11. Натисніть кнопку **Вибрати** в області **Вибір контакту** і клацніть на найменуванні сторінки зворотного зв'язку.

12. Після заповнення всіх необхідних полів, потрібно натисніть кнопку **Зберегти**.

Контрольні запитання

1. Яка сутність та значення форми зворотного зв'язку для Joomla!?
2. Які переваги застосування форми зворотного зв'язку для Joomla!?
3. Які особливості налаштування форми зворотного зв'язку для Joomla!?

Лабораторна робота 13

Тема. Встановлення модуля Breadcrumbs та «Найбільш читаючи матеріали» на сайті Joomla!.

Мета: навчитися встановлювати та розміщати модуль Breadcrumbs та «Найбільш читаючи матеріали» на сайті Joomla!.

Теоретичні відомості

Breadcrumb («хлібні крихти») використовується для відображення ієрархічного уявлення навігаційних посилань, щоб користувачі могли легко зрозуміти, де вони знаходяться на веб-сайті, і дозволити їм повернутися назад.

Це дуже важливий елемент, що підвищує юзабіліті (зручність) сайту. Більш того, хлібні крихти позитивно впливають на SEO-оптимізацію сайту.

Приклад,

Головна > Самовчитель Joomla! > Як створити сайт на Joomla!: покрокове керівництво для початківців

Модуль Breadcrumb в Joomla! вже встановлений по замовчуванню. Його потрібно налаштувати.

Модуль «Найбільш читаючи матеріали» або «Популярні»

За назвою типу модуля, модуль найбільше читають, розуміємо, що він повинен показати матеріали сайту, що мають найбільше переглядів користувачами. Так воно і є. Інакше цей модуль можна називати «Популярні матеріали сайту».

Працює модуль по лічильнику переглядів. Які матеріали переглянули найчастіше, потрапляють в топ цього модуля. Настроюються фільтрів у модуля, крім кількості матеріалів, автора, фільтра дат і вик. / вкл. обраних статей зі списку, немає.

Показуються тільки матеріали опубліковані на даний момент. Статті, зняті з публікації зі списку модуля видаляються.

Хід роботи

Створення модуля Breadcrumbs

1. У головному меню панелі керування Joomla! відкрийте **Розширення – Менеджер модулів**. Можна відшукати **Breadcrumb** з переліку відкрити та здійснювати налаштування або на сторінці, що відкрилася, натисніть кнопку **Створити – Нігатор сайту**.

2. Здійснити налаштування:

Вкладка Модуль: Показувати напис «Ви тут» - Так, Показувати головну – Так, Показати заголовок – Ні, Позиція – вибрати потрібну позицію вашого шаблону.

Вкладка Прив'язка до пунктів меню: Щоб не показувати навігатор на головній сторінці (навіщо він нам там потрібен?), Переходимо на вкладку «Прив'язка до пунктів меню», вибираємо опцію «На всіх сторінках, крім зазначених» і відзначаємо пункт меню, який є головною сторінкою сайту.

3. Після заповнення всіх необхідних полів, потрібно натисніть кнопку **Зберегти**.

Створення модуля «Найбільш читаючи матеріали»

1. У головному меню панелі керування Joomla! відкрийте **Розширення – Менеджер модулів**. Натисніть кнопку **Створити – Матеріали- Найбільш читаючи матеріали**.

2. Задати заголовок та здійснити налаштування:

Вкладка Модуль: Позиція – вибрати потрібну позицію вашого шаблону, Показати заголовок – Так – залишаємо без змін, кількість – задати потрібну кількість статей (за замовчуванням 5), Обрані матеріали – Показувати.

Вкладка Прив'язка до пунктів меню: залишаємо на всіх сторінках.

3. Після заповнення всіх необхідних полів, потрібно натисніть кнопку **Зберегти**.

Контрольні запитання

1. Що таке модуль, плагін? Яке їх призначення?
2. Які модулі входять до складу стандартного пакету CMS Joomla!?
3. Що розуміють під розширенням у CMS Joomla!?
4. Які є способи встановлення розширень у CMS Joomla!?
5. Які є категорії розширень для CMS Joomla!?
6. Як можна вилучити розширення у CMS Joomla!?

Лабораторна робота 14

Тема. Встановлення плагіна соціальні кнопки на сайті Joomla!.

Мета: навчитися встановлювати та розміщати плагін соціальні кнопки на сайті Joomla!.

Теоретичні відомості

Кнопки соціальних мереж допомагають відвідувачам швидко поділитися цікавою інформацією з вашого сайту в соціальних мережах.

Це збільшує відвідуваність сайту, збільшує його присутність в соцмережах, і покращує поведінкові чинники.

У CMS Joomla! кнопки соціальних мереж, не передбачені стандартним функціоналом, а значить необхідно використовувати додаткові розширення для додавання даного інструменту.

Для Joomla! існує величезна кількість розширень. В основному ці розширення допомагають публікувати кнопки міжнародних соціальних мереж.

JL Like - плагін, для додавання кнопок популярних соціальних мереж на ваш сайт Joomla!.

Плагін заснований на технології поділитися (Share) соціальних мереж: Вконтакте, Facebook, Однокласники, Мій світ, Linkedin, Pinteres, LiveJournal, Blogger, Weibo, Telegram, WhatsApp, Viber і Twitter.

Відмінні особливості:

- Чи не створює зовнішніх посилань на соціальні мережі, на сторінці присутній тільки верстка і посилання, які треба передати в соціальну мережу.
- Має невелику вагу.
- Дозволяє не довантажувати зовнішніх скриптів, що значно прискорює завантаження сторінки.
- Дозволяє вести підрахунок голосів з соціальних мереж. Цього на даний момент не пропонує жоден плагін соціальних кнопок.

Кнопки соціальних мереж допомагають відвідувачам швидко поділитися цікавою інформацією з вашого сайту в соц.сетях.

Це збільшує відвідуваність сайту, збільшує його присутність в соцмережах, і покращує поведінкові чинники.

Хід роботи

1. Скачати плагін JL Like за посиланням <https://joomline.ru/rasshirenija/plugin/jllike.html> для вашої версії Joomla!.
2. Для встановлення плагіну виберіть **Розширення – Менеджер розширень** – завантажуюємо скачаний архів. З'явиться повідомлення «Встановлення плагіна успішно завершено».
3. Вибираємо **Розширення – Плагіни**. Відкрити встановлений плагін JoomlaLine Like. Встановлюємо: Стан – Включити.
4. Ознайомитись з налаштування. Вкладку **Плагін** залишаємо все за замовчуванням. Зміни вносимо за потреби.
5. На вкладці Кнопки соціальних мереж вибираємо потрібні соціальні мережі. Також можна змінити порядок розташування іконок соціальних мереж в лінійці при відображенні на сайті.
6. На вкладці **Оформлення кнопок** встановлюємо Розташування – Зліва (за бажанням), Зафіксовані кнопки – Ні, Дозволяти мобільні css – Так, Округлення кнопок – 0 (квадратні) та 15 (круглі) – задаємо відповідно до вашого дизайну сайту. Відстань – 6 px,
7. На вкладці Налаштування com_content в пункті Виключити категорії задати розташування ваших кнопок.
8. Після заповнення всіх необхідних полів, потрібно натисніть кнопку **Зберегти**.

Контрольні запитання

1. Що таке плагін? Яке їх призначення?
2. Які основні групи плагінів входять до складу стандартного пакету CMS Joomla!?
3. Які є способи встановлення розширень у CMS Joomla!?
4. Які є категорії розширень для CMS Joomla!?
5. Як можна вилучити розширення у CMS Joomla!?

Список використаної літератури

1. Duckett J. HTML and CSS: Design and Build Websites. Wiley, 2014. 512 p.
2. Joomla! URL: <https://www.joomla.org/> (дата звернення: 5.04.2021).
3. Дэн Рамел Joomla! для профессионалов. Москва: Вильямс, 2014. 448 с.
4. Марк Декстер, Луис Лэндри Joomla!: программирование. Киев: Диалектика-Вильямс, 2013. 592 с.
5. Мосіюк О.О. Web-технології. Частина 1. Верстка: навчально-методичний посібник. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 54 с.
6. Пасічник В. В., Пасічник О. В., Угрин Д. І. Веб-технології: підручник. Львів: Магнолія 2013. 335 с.
7. Українська спільнота Joomla!® — підтримка, розширення, локалізація. URL: <https://joomla-ua.org/> (дата звернення: 5.04.2021).

Корисні посилання

1. <https://www.ho.ua/uk/>
2. <https://www.joomla.org/>
3. <https://downloads.joomla.org/>
4. <https://www.astemplates.com/>
5. <http://cmsheaven.org/templates/joomla/free/>
6. <https://joomla.ru/downloads/joomla-templates>
7. <https://www.favicon.by/>
8. <https://www.unitecms.net/joomla-extensions/unite-nivo-slider/download>
9. <https://kubik-rubik.de/sige-simple-image-gallery-extended>
10. <https://www.joomlaworks.net/extensions/free/allvideos>
11. <https://joomline.ru/rasshirenija/plugin/jllike.html>

Питання до підсумкового оцінювання

1. Системи управління контентом CMS. Переваги та недоліки впровадження CMS. Види CMS. Огляд найбільш популярних CMS. Критерії вибору CMS для створення сайту.
2. Поняття контенту. Типи контенту. Принципи якісного контенту.
3. Основні етапи розробки веб-сайту. Визначення цілей та проведення досліджень. Складання технічного завдання. Стиль дизайну. Вибір колірної схеми для сайту
4. Технічні аспекти створення сайту. Принципи логічного проектування. Логічна організація інформації. Фізична структура.
5. Графічний дизайн сайту. Основні елементи сторінки. Розроблення макету головної сторінки сайту. Генерація ідей дизайну. Еластичний і фіксований макет. Модульна сітка. Навігаційне меню.
6. Верстання сторінки. Найпоширеніші вимоги до HTML та CSS-коду. Блокова верстка.
7. Тестування веб-сайту. Основні етапи.
8. Адміністрування системи управління вмістом Joomla! (встановлення та налаштування). Огляд встановлених елементів системи Joomla! (шаблони, плагіни, модулі, компоненти). Порядок встановлення системи Joomla.
9. Типи користувачів і рівні доступу. Користувачі фронтальної частини. Користувачі адміністративної частини. Панель управління. Виконання їх базових налаштувань в Joomla.
10. Встановлення шаблону на Joomla. Створення фавікона в Joomla.
11. Структура сайту та додавання категорій в Joomla. Створення меню в Joomla.
12. Створення матеріалів та налагодження менеджера матеріалів в Joomla. Створення матеріалів Joomla за допомогою візуального текстового редактора та медіа-менеджера.
13. Створення галерей в Joomla. Встановлення та налаштування галереї в Joomla. Встановлення та налагодження слайдера в Joomla.
14. Створення сторінки в конструкторі, робота з відео в Joomla. Розміщення відео з You Tube на сайті Joomla.
15. Створення соціальних кнопок в Joomla.
16. Створення сторінки контактів з модулем зворотного зв'язку в Joomla.
17. Створення HTML модуля в Joomla.
18. Встановлення модуля Breadcrumbs та «Найбільш читаючи матеріали» в Joomla.

Зміст

ВСТУП.....	3
Лабораторна робота 1	4
Тема. Реєстрації доменного ім'я та хостингу. Установка Joomla! на сервер.....	4
Лабораторна робота 2	11
Тема. Знайомство та налагодження адміністративної панелі.....	11
Лабораторна робота 3	17
Тема. Встановлення шаблону на Joomla!.....	17
Лабораторна робота 4	22
Тема. Створення фавікона.....	22
Лабораторна робота 5	26
Тема. Структура сайту та додавання категорій	26
Лабораторна робота 6	32
Тема. Створення матеріалів та налагодження менеджера матеріалів	32
Лабораторна робота 7	43
Тема. Встановлення та налагодження слайдера	43
Лабораторна робота 8	47
Тема. Створення HTML модуля в Joomla!.....	47
Лабораторна робота 9	51
Тема. Встановлення та налаштування галереї.....	51
Лабораторна робота 10.....	56
Тема. Розміщення відео з You Tube на сайті Joomla!.....	56
Лабораторна робота 11.....	58
Тема. Створення меню на сайті Joomla!.	58
Лабораторна робота 12.....	62
Тема. Створення форми оберненого зв'язку в Joomla!.	62
Лабораторна робота 13.....	65
Тема. Встановлення модуля Breadcrumbs та «Найбільш читаючи матеріали» на сайті Joomla!.	65
Лабораторна робота 14.....	67
Тема. Встановлення плагіна соціальні кнопки на сайті Joomla!.	67
Список використаної літератури	69
Питання до підсумкового оцінювання	70
Зміст	71

Навчальне видання

Мінгальова Юлія Ігорівна
Постова Світлана Анатоліївна
Федорчук Анна Леонідівна

Система управління вмістом веб-сайтів Joomla!

Лабораторний практикум